

Sign. *J. Mujic*
M. Mujic

02.12.2015.g.

- SENAT -

Broj: 01-7199/15
Sarajevo, 26. 11. 2015. godine

Na osnovu člana 56. f. i člana 121. Statuta Univerziteta u Sarajevu Senat je, na 38. sjednici održanoj 26. 11. 2015. godine, d o n i o slijedeću

ODLUKU

I

Daje se *saglasnost* na Elaborat o uvođenju dvopredmetnog studijskog programa „Sociologije i etnologije“ na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Sarajevu.

II

Ova odluka stupa na snagu danom donošenja.

REKTOR

Prof. dr. Muharem Avdićpahić, dr. h. c.

Dostavljeno:

- Filozofskom fakultetu
- Službi za nastavu
- u dokumentaciju Senata
- Arhivi

UNIVERZITET U SARAJEVU
FILOZOFSKI FAKULTET
Vijeće Fakulteta
Broj: 02-01/418
Sarajevo, 11. 11. 2015. godine.

Na osnovu člana 42. i 124. Zakona o visokom obrazovanju-prečišćeni tekst ("Službene novine Kantona Sarajevo", broj: 42/13.), člana 92. Statuta Univerziteta u Sarajevu i člana 262. Pravila Filozofskog fakulteta u Sarajevu (Prečišćeni tekst), Vijeće Fakulteta na 15. redovnoj sjednici održanoj 11. 11. 2015. godine, *donijelo je*

ODLUKU

I

Usvaja se **ELABORAT SA NASTAVNIM PLANOM I PROGRAMOM O UVOĐENJU DVOPREDMETNOG STUDIJSKOG PROGRAMA SOCIOLOGIJE I ETNOLOGIJE** na Odsjeku za sociologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu.

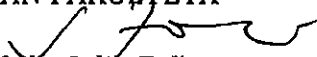
II

ELABORAT SA NASTAVNIM PLANOM I PROGRAMOM iz stava I. ove odluke sastavni je dio ove odluke.

III

Odluka se dostavlja Senatu Univerziteta u Sarajevu na davanje saglasnosti, nakon čega će se dostaviti Ministarstvu za obrazovanje, nauku i mlade Kantona Sarajevo na dalju proceduru u skladu sa Zakonom.

DEKAN FAKULTETA

Prof. dr. Salih Fočo

DOSTAVITI:

1. **Senatu Univerziteta u Sarajevu**
2. Odsjeku za sociologiju
3. Uz zapisnik
4. Arhiva

Prof. Vukobratović
26.10 2015.

FILOZOFSKI FAKULTET UNIVERZITETA U SARAJEVU
ODSJEK ZA SOCIOLOGIJU

PRIJEDLOG STUDIJSKOG PROGRAMA
SOCIOLOGIJE I ETNOLOGIJE

Sarajevo, oktobar 2015. godine

U skladu sa članom 42. i 124. Zakona o visokom obrazovanju – prečišćeni tekst „Službene novine Kantona Sarajevo“ broj: 42/13., omogućeno je osnivanje novih studijskih programa u okviru visokoškolskih ustanova. Polazeći od ukazane potrebe Vijeće Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu, na svojoj sjednici održanoj 9. 7. 2015. godine, podržalo je inicijativu da se pokrene procedura za uvođenje studijskog programa sociologije i etnologije u okviru Odsjeka za sociologiju. Ova inicijativa prethodno je podržana i od strane resornog ministarstva Kantona Sarajevo. Osnivanjem studijskog programa sociologije i etnologije, uz već osnovane Katedru za historiju umjetnosti i Katedru za arheologiju u okviru Odsjeka za historiju, studijski programi na Filozofskom fakultetu u Sarajevu bili bi znatno inovirani i obogaćeni onim naučnim disciplinama koje su sve do danas ostale, kad je riječ o Sarajevskom univerzitetu, ali i šire, na razini Bosne i Hercegovine, na adekvatan način nepokrivene, i za čije školovanje kadrova postoji velika potreba jer ni jedan fakultet na prostoru BiH nema ove naučne discipline. (Kad je riječ o etnologiji, ona je na Univerzitetu u Sarajevu trenutno prisutna kao jednosemestralni predmet pod nazivom *Osnove etnologije* na Filozofskom fakultetu, odnosno *Uvod u etnologiju* na Fakultetu političkih nauka i to u okviru studija sociologije kao jedan predmet). Pokretanjem cjelovitog studijskog programa, etnologija kao znanost bila bi zahvaćena i u sinhronijskoj i u dijahronijskoj ravni, što bi stvorilo pretpostavke za dalji razvoj ove nauke kod nas i njeno usaglašavanje sa savremenim evropskim, odnosno svjetskim trendovima. Na ovaj način bi veliki broj naših institucija i ustanova dobio potreban kadar i time bi bogata bosanskohercegovačka kulturološka i etnografska građa i tradicija dobila svoje mjesto otrgnuta od zaborava i propadanja.

1. UVOD

Studij sociologije realizira se na Filozofskom fakultetu u Sarajevu od njegovog osnivanja i to u okviru Odsjeka za filozofiju i sociologiju od 1956. godine. Respektabilan naučni i nastavnički kadar koji je decenijama oblikovao filozofske, sociološke, kulturološke i jezičke discipline na ovom odsjeku omogućio je kontinuiran pedagoški, nastavni i naučni angažman na osnovu kojeg je u konačnom studiju sociologije mogao imati sve pretpostavke da se iz katedre razvije u samostalan odsjek 2010. godine. Na Odsjeku za sociologiju trenutno je organiziran studij po slijedećim studijskim grupama:

- studij sociologije kao jednopredmetni studij;
- studij sociologije kombiniran sa nekim drugim studijskim usmjerenjima na Filozofskom fakultetu u Sarajevu (dvopredmetni studij npr. sociologija i historija umjetnosti, arheologija, književnost ili historija);
- studij filozofije i sociologije – osnovna dvopredmetna studijska grupa.

S druge strane, katedre za etnologiju u susjednim zemljama, u Republici Hrvatskoj i Srbiji, oformljene su već u prvim decenijama 20. stoljeća. Nažalost, mi u Bosni i Hercegovini u tom pogledu kasnimo već cijelo jedno stoljeće. Ono što danas u BiH ima smješteno je u nekoliko muzeja i to kao dio arhivske ili eksponatske građe.

Međutim, bez obzira na nepostojanje katedre za „nauku o narodu“, kako se najjednostavnije definira, etnologija je u BiH živjela na određen način još od kraja 19. stoljeća. Naime, institucionalno bavljene etnologijom u nas povezano je sa osnivanjem Zemaljskog muzeja BiH 1888. godine. Iako je u početku rada Muzej bio orijentiran isključivo ka arheologiji i prirodnim znanostima, brojnost etnoloških eksponata, i naročito zanimanje za tzv. narodnu kulturu, a što je, između ostalog, posljedica evropskog romantizma, usloveli su da Muzej proširi svoj djelokrug rada i na etnografskom polju.

Rad na prikupljanju i publiciranju etnografskog materijala naročito se intenzivira sa pokretanjem *Glasnika Zemaljskog muzeja* 1889. godine. On je sve do danas sa svojom zasebnom sveskom *Etnologija* ostao jedini časopis u nas koji se bazira isključivo na priložima koji obrađuju različite etnološke, odnosno antropološke probleme s posebnim akcentom na bosanskohercegovački prostor.

Zamah na polju etnologije u BiH koji je započeo u austrougarskom periodu i koji se naročito ispoljavao kroz brojne etnografske priloge koji su se odnosili na različite segmente „narodnog života“, u rasponu od duhovne do materijalne kulture, u potpunosti je prekinut izbijanjem Prvog svjetskog rata, što se produljilo naročito u periodu između dva svjetska rata.

Završetak Drugog svjetskog rata označio je ponovno intenziviranje etnološkog rada u Zemaljskom muzeju, a time i u BiH, jer je bavljenje ovom naučnom oblašću i dalje bilo vezano isključivo za Muzej. Kvalitativno nov pomak u vremenu nakon Drugog svjetskog rata u odnosu na period od osnivanja Muzeja pa do 1946. godine jeste činjenica da u Odjeljenje za etnologiju po prvi put dolazi zaista obrazovan kadar, ali školovan izvan BiH, mahom u Beogradu i Zagrebu, što je presudno uticalo na njegovu brzu i ponekad čak i apsurdnu fluktuaciju, a što se opet moralo odraziti i na kvalitet rada na polju etnologije.

U prvoj poslijeratnoj deceniji težište je bilo na obimnom terenskoistraživačkom radu, pri kojem su svi stručnjaci istovremeno istraživali sve etnološke pojave, a sam interes etnologa bio je isključivo usmjeren na seosku kulturu, što se poklapa sa zadatkom koji je evropska enologija, posebno u tadašnjim tzv. socijalističkim zemljama općenito imala. Tek od sredine pedesetih godina 20. stoljeća započinje se sa orijentacijom stručnjaka ka određenim specijalnostima, kao i praksom ekipnog terenskoistraživačkog rada. Sa dolaskom Ćire Truhelke 1957. godine na mjesto direktora Instituta za proučavanje folkloru, koji je kao posebno odjeljenje Zemaljskog muzeja osnovan 1946. godine, sa zadatkom da proučava duhovnu i materijalnu kulturu, a ponovo vraćen u okrilje istog, Odjeljenje jedanaest godina poslije, započinje praksa usmjerenih timskih terenskih etnološko-folklorističkih istraživanja stanovništva BiH. Iz ovih aktivnosti proisteklo je niz vrlo značajnih etnološko-folklorističkih monografija u kojima su obrađivani različiti i brojni segmenti narodnog života promatranih područja.

Isključiva orijentacija ka izučavanju seoske tradicijske kulture u potpunosti obilježava cjelokupan dosadašnji rad na polju etnologije u Zemaljskom muzeju, pa tako i u BiH. Pokušaj da se uhvati korak sa savremenim etnološkim tokovima u svijetu, i posebno u nama susjednim bivšim jugoslavenskim republikama – u Hrvatskoj i Srbiji, naročito kroz orijentaciju ka izučavanju urbanih sredina, nažalost, nije urodio plodom.

Sociologija kao nauka o društvu svojim razumijevanjem i izučavanjem individualnim i kolektivnih društvenih činjenica, te izučavanjem i ekspliciranjem različitih promjena na lokalnom, nacionalnom, internacionalnom i transnacionalnom nivou nužno se postavlja kao nadopuna u etnološkoj znanosti, jer izučavanjem načina ponašanja individua, njihovih formiranja u društvene grupe, organizacije, institucije, proučavanjem obrazaca normi i vrijednosti određenog društvenog poretka na osnovu savremenih metodoloških postulata u sociologiji, etnologija će biti u stanju potpunije razumijevati i anticipirati ne samo načine organizacije kulturnih identiteta i kulturnih fenomena u okviru lokalno i tradicionalno organiziranih društvenih grupa, naroda i njihove tradicije.

2. POTREBE OSNIVANJA STUDIJSKOG PROGRAMA SOCIOLOGIJE I ETNOLOGIJE

Posljedice nepostojanja studija sociologije i etnologije u BiH tek su u punom svjetlu vidljive upravo u periodu od 1995. pa do danas – novi kadar se ne školuje, a praksa dolaska obrazovanog kadra iz drugih sredina potpuno je zamrla. U isto vrijeme ne prate se brojne promjene i u seoskoj i u gradskoj sredini koje u njihovoj raznolikosti i mnogoznačnosti može meritorno izučavati upravo sociološka, etnološka, odnosno antropološka znanost. Stoga ovaj prijedlog za osnivanje studijskog programa sociologije i etnologije u okviru Odsjeka za sociologiju na Filozofskom fakultetu u Sarajevu otvara mogućnost da se educiranjem vlastitog kadra stvori stručna i naučna baza, kadar koji će moći valjano pratiti, bilježiti i tumačiti brojne svakodnevne i ogromne promjene u životu stanovnika BiH, podjednako u gradskoj i u seoskoj sredini uzrokovanim rapidnim i dinamičkim promjenama u postsocijalističkoj i tranzicijskoj fazi, ali i šire, u kontekstu općih globalizacijskih procesa. Sociologija je mnoštvom svojih autora (Durkheim, Weber, Mauss, Geertz, Foote Whyte, Evans, Bourdieu, Giddens, etc.), teorijskim, metodološkim i istraživačkim poduhvatima u okviru funkcionalizma, interpretativne sociologije i konstruktivizma, fenomenologije, simboličkog interakcionizma, etnometodologije, institucionalne etnografije, etc. potvrdila svoj nemjerljiv doprinos u istraživanju mikrosocioloških procesa svakodnevnog života i omogućila cjelovitije razumijevanje društva, ne samo iz njegove kulturološke perspektive, nego i socijalne, ekonomske, političke, rodne, klasne i druge komponente društvene strukture i društvenog djelovanja. Etnografska istraživanja u sociologiji se realiziraju u formi studija slučaja i participativnog promatranja na osnovu kojih je moguće doći do neposrednijeg izučavanja svih oblika socijalnih fenomena, te modusa njihovog međusobnog djelovanja. Pored postojećih studijskih grupa (sociologija kao jednopredmetni studij, kombinovani studij sociologije), te osnovne dvopredmetne studijske grupe filozofije i sociologije pri Odsjeku za filozofiju, Odsjek za sociologiju bi sa studijskom grupom sociologije i etnologije omogućio cjelovito, institucionalno, akademsko, znanstveno i sistematsko proučavanje ovih disciplina ne samo na Univerzitetu u Sarajevu, nego i na nivou visokoškolskog obrazovanja u Bosni i Hercegovini generalno.

3. PROSTORNI UVJETI

S obzirom da se studijski program etnologije u potpunosti vezuje za Odsjek za sociologiju, to znači da njegovo osnivanje podrazumijeva da bi se nastava izvodila u prostorima kojima Odsjek već raspolaže, te za osnivanje studijskog programa etnologije trenutno nije nužan dodatni prostor. Praktična nastava uključuje dva nivoa – studentsku praksu u javnim institucijama, čiji jedan od segmenata rada čini i etnološka problematika, te

terensku nastavu koja bi se u skladu sa važećim propisima odvijala na području Kantona Sarajevo. Kad je riječ o javnim institucijama, poput muzeja ili zavoda za zaštitu spomenika, Filozofski fakultet već ima u tom pogledu vrlo dobru saradnju, a sa nekima od njih i potpisan sporazum o takvoj saradnji (npr. sa Zemaljskim muzejom BiH kao ključnom institucijom kad se radi o etnologiji BiH, koja je i članica Univerziteta u Sarajevu).

4. KADROVSKE I MATERIJALNE PRETPOSTAVKE

Predmeti koji su predviđeni studijskim programom etnologija bili bi u prvoj fazi povjereni nastavnicima i saradnicima koji su i inače angažirani na realizaciji nastavnih planova i programa studija sociologije, kao i onima sa drugih studijskih programa (historija, arheologija, historija umjetnosti).

Trenutno Odsjek za sociologiju ima jednog docenta u stalnom radnom odnosu, dva redovna profesora i dva asistenta. Veliki broj nastavnika sa Odsjeka za filozofiju učestvuju u realizaciji nastavnog procesa studija filozofije, ali i sociologije. Na Fakultetu je u stalnom radnom odnosu i jedan nastavnik izabran za oblast *etnologije*, koji i sada realizira te i slične predmete na Odsjeku.

Za uvođenje studija sociologije i etnologije bila bi potreba za angažovanjem jednog nastavnika sa izborom za ovu oblast i vjerovatno sa univerziteta izvan BiH i jednog asistenta sa punim radnim vremenom.

NAZIV STUDIJA: *Studijski program sociologije i etnologije*

Nositelj studija: Odsjek za sociologiju Filozofskog fakulteta Univerziteta u Sarajevu

Trajanje studija: 3 + 2 godine, dodiplomski (prvi ciklus) i diplomski studij (drugi ciklus) sociologije i etnologije

Uvjeti upisa: Za prvi ciklus uvjeti definirani u skladu sa Zakonom o visokom obrazovanju. Za upis na drugi ciklus uvjet je završen prvi ciklus studija.

Opći ciljevi studija sociologije i etnologije

Studij sociologije i etnologije organiziran je u obliku interdisciplinarnog i multimetodskog istraživanja klasičnih i savremenih oblika međuovisnosti društvene strukture, društvenih organizacija, institucionalnih i vaninstitucionalnih formi društvenih djelovanja sa fenomenima životnog svijeta, životnih stilova i praksi koji oblikuju kulturne, etničke, nacionalne, transnacionalne, religijske, jezičke, migracijske i druge forme identiteta u savremenom društvenom svijetu. Svojim istraživačkim metodologijama i teorijskim

konceptijama, sociologija i etnologija, kako autonomno tako i interdisciplinarno, jeste u stanju da vrši razumijevanje savremenosti, kulturnih identiteta, društvene promjenljivosti i savremenih dinamičkih procesa uzrokovanih političkim, ekonomskim, socijalnim, kulturnim i drugim zbivanjima. Nasuprot tradicionalnim i pozitivističkim interpretacijama i kvantitativnim eksplikacijama društvenih relacija i fenomena, studij sociologije i etnologije fokusiran je na razumijevanje neposrednih oblika društvenog iskustva koji se objektivira u formi običajnosti, religije, umjetnosti i praktičnih oblika društvenih djelatnosti koji su uvjetovani sociološkim realitetima poput društvene strukture, organizacije, institucija, vlasti, moći, politike, ekonomije, roda i spolnosti, klase, etc. Studij će biti fokusiran ka istraživanju svih važnih oblika socioloških i etnoloških fenomena i njihovih međuođnosa na mikro i makro razini društvene stvarnosti.

PRVI CIKLUS

Dodiplomski studij sociologije i etnologije u trajanju od šest semestara, odnosno tri godine, pruža studentu mogućnost da ovlada osnovnim teorijskim znanjima iz oblasti sociologije i etnologije, s posebnim naglaskom na razvijanje sposobnosti i kompetencija da stečena znanja praktički aplicira. Student će biti osposobljen da samostalno i kritički valorizira savremene fenomene i relacije u okviru društvenih procesa, te da sagledava temeljne promjene i uzroke promjena u savremenim kulturnim obrascima i identitetima. Prvi ciklus nosi 180 ECTS bodova.

Završetkom prvog ciklusa studija u trajanju od tri godine dobiva se zvanje *baccalaureat sociologije i etnologije*.

DRUGI CIKLUS

Diplomski studij u trajanju od dvije godine, odnosno četiri semestra, omogućava studentu da znanja stečena u toku dodiplomskog studija sociologije i etnologije/antropologije proširi te da razvije sposobnost kritičkog promatranja i vrednovanja kulturnih i društvenih fenomena, posebno onih koji se odnose na savremenost. Drugi ciklus nosi 120 ECTS bodova. Po završetku drugog ciklusa student će biti osposobljen za samostalan stručni i naučnoistraživački rad u različitim ustanovama, u rasponu od fakulteta do ministarstava kulture u okviru opsega poslova i zanimanja koji se odnose na oblast sociologije i etnologije.

Po završetku drugog ciklusa studija student stiče stručno zvanje *magistra sociologije i etnologije*.

OPIS PROGRAMA

Obavezni i izborni nastavni predmeti

Nastavnim planom i programom propisani nastavni predmeti dijele se na opće, stručne i izborne predmete.

Opći predmeti su strani jezici i organiziraju se u I ciklusu studija i to u prvom i drugom semestru.

U stručne predmete spadaju svi predmeti iz pojedinih nastavnih oblasti/modula studija, koji su utvrđeni nastavnim planom i programom.

Na listi *izbornih predmeta* sa matičnog studija se nalaze predmeti koji proširuju osnovnu oblast izučavanja dopunskim sadržajima na posebno zanimljiv i pristupačan način. Ove predmete student bira uz konzultaciju sa predmetnim nastavnikom prema svojim studijskim opredjeljenjima i interesovanjima. Izborni predmeti koje student upiše postaju za njega obavezni predmeti. Izborni predmet se u za to predviđenom roku prijavljuje Odsjeku za sociologiju preko Studentske službe Fakulteta (prijava na izborni predmet). Nastavno-naučno vijeće Odsjeka na svojoj sjednici donosi odluku o odobravanju/neodobravanju prijave. Izborni predmeti su iz oblasti etnologije i sociologije, ali student ima mogućnost biranja izbornih predmeta sa vanjske liste Fakulteta, čime se otvara prostor za šire interdisciplinarno izučavanje u oblasti društvenih i humanističkih nauka.

Prilikom upisa na dodiplomski studij Odsjeka za sociologiju (studijska grupa sociologija i etnologija) student prihvata obavezu da pohađa nastavu i izvršava sve studijske obaveze predviđene u važećem nastavnom planu i programu. To znači da će pohađati propisani broj predmeta po svakom semestru, odnosno da će uz konzultaciju predmetnih nastavnika i saradnika i odobrenje predsjednika Nastavno-naučnog vijeća Odsjeka profilirati svoja akademska i stručna interesovanja kroz opće, obavezne i izborne predmete, te ostale studijske obaveze.

Odsjek za sociologiju će na uvodnim satima studijske organizacije upoznati studente prve godine studija sa pravilima studiranja, nastavnim planom i programom, načinom izvođenja nastavnog procesa, predviđenim opterećenjima studenata tokom ukupnog opterećenja po sedmici nastave, odnosno ukupnim obavezama u toku semestra, akademske godine i cijelog studija, a posebno o studentskim pravima i obavezama za vrijeme studiranja u skladu sa Pravilima studiranja za I i II ciklus studija.

PRVI CIKLUS STUDIJA

A. OBAVEZNI PREDMETI

Prvi semestar

Uvod u sociologiju

Historija socijalnih i političkih doktrina

Savremene teorije u etnologiji i kulturnoj antropologiji

Uvod u etnologiju

Drugi semestar

Sociološki pravci i predstavnici

Industrijska sociologija

Etnologija u BiH do 1945. godine

Uvod u folkloristiku

Treći semestar

Opća sociologija I

Sociologija politike I

Sociologija kulture I

Uvod u paleoetnologiju

Etnologija Evrope

Etnologija BiH od 1945. do danas

Četvrti semestar

Opća sociologija II

Sociologija politike II

Sociologija kulture II

Etnologija bosanskohercegovačkog društva

Uvod u etnomuzikologiju

Etnologija Balkana

Peti semestar

Socijalna antropologija

Sociologija religije

Sociologija naselja

Uvod u mitologiju

Antropologija usmene književnosti

Uvod u etnokoreologiju

Šesti semestar

Sociologija porodice

Sociologija znanja i znanosti

Kognitivna antropologija

Očuvanje kulturnog naslijeđa

DRUGI CIKLUS STUDIJA

A. OBAVEZNI PREDMETI

Prvi semestar

Savremena sociologija

Sociologija etniciteta

Etnološka muzeologija

Uvod u etnografije izvan-evropskih kultura

Drugi semestar

Sociologija komunikacije

Sociologija moći i ljudskih prava

Etnologija bosanske dijaspore

Etnološko istraživanje (seminar)

Treći semestar

Metode i tehnike znanstvenih istraživanja

Primijenjena sociologija

Metodologija etnoloških istraživanja

Etnologija i turizam

B. IZBORNI PREDMETI

Prvi semestar

Sociologija politike

Sociologija konflikata

Tradicionalni zanati u BiH

Tradicijaska medicina

Drugi semestar

Socijalna povijest ideja

Sociologija rada

Antropologija smrti

Izborni predmet sa vanjske liste Fakulteta

Treći semestar

Sevdalinka: postanak, razvoj i promjene

Običaji stanovništva BiH

Teorijska sociologija

Izborni predmet sa vanjske liste Fakulteta

Fond nastavnih sati

U okviru nastavnog procesa studija sociologije i etnologije predviđen je ukupni fond sedmičnog opterećenja od 40 sati. Od toga fond nastave iznosi 20 do 30 kontakt-sati tokom svake sedmice u okviru jednog semestra, koji je uzet kao osnovna mjera za savladavanje nastavnog gradiva tokom cjelokupog studija. U jednoj akademskoj godini nastava se organizira u dva semestra u skladu sa Pravilima studiranja i Zakonom, od kojih zimski traje od početka oktobra tekuće godine do početka januara slijedeće kalendarske godine, a ljetni od sredine februara do kraja maja kalendarske godine.

Jedan nastavni sat traje 45 minuta, a između sati postoji akademska pauza od 15 minuta. Prisustvo svim vidovima nastave je obavezno i o njemu se vodi uredna evidencija na osnovu koje student po odslušanom semestru dobija potpis od predmetnog nastavnika i saradnika. U toku semestra redovni student može neopravdano odsustvovati najviše 20 % od ukupnog fonda sati nastave po pojedinom predmetu, odnosno tri (3) puta. Student koji neopravdano izostane sa nastave više od tri puta u toku semestra neće dobiti potpis, a time gubi i mogućnost pristupa završnoj provjeri znanja.

Druge studijske obaveze

U toku trajanja nastave od studenta se očekuje, osim urednog pohađanja svih vidova nastave, i aktivno učešće na satu u vidu usmenog postavljanja pitanja i/ili nuđenja odgovora u okviru obrađivane nastavne jednice, davanju usmenog i pismenog doprinosa kod izvođenja vježbi, sudjelovanja u diskusiji o pojedinim temama u okviru seminarских radova, izradi domaćih zadaća u predviđenim rokovima, jednostavnijim istraživanjima na zadate teme kroz sekundarne izvore, korištenjem multimedijalnih nastavnih sredstava, te njihovim prezentiranjem na satu; izradi jednog seminarškog rada kraćeg obima (7-9 kartica teksta, ili do 2.500 riječi).

Provjere znanja

U toku svakog semestra od 15 sedmica kontinuirano se prati rad studenata kroz organiziranje *povremene i redovne provjere znanja* u vidu pismenih i/ili usmenih testova, eseja, konverzacije, kolokvija ili drugih vidova ispitivanja najmanje dva puta u semestru. Studenti su obavezni pristupiti svim provjerama znanja. Prva redovna provjera znanja (polusemestralni parcijalni ispit) se u pravilu obavlja u osmoj sedmici, a druga provjera

nakon drugih sedam odslušanih sedmica nastave (semestralni ispit). Ove provjere znanja se mogu prihvatiti i kao kumulirani pismeni ispit ukoliko postignuti rezultat nakon obje provjere je pozitivan za svaku pojedinačnu provjeru i iznosi najmanje 60% u ukupnoj vrijednosti od 100 predviđenog i/ili traženog ukupnog fonda znanja i vještina. Student koji ne ostvari ovaj rezultat, ili koji želi da postigne veću ocjenu od one koje je stekao na ovaj način, ima mogućnost da pristupi završnoj provjeri znanja u redovnom roku (integralni kumulativni ispit) koji se organizira najkasnije sedam dana nakon završene 15. sedmice nastave.

- a) *Završna provjera znanja (ispit)* se organizira samo kao pismeni, ili kao pismeni i usmeni dio ispita. Ispitu može pristupiti student koji je zadovoljio sve programom propisane nastavne obaveze, te se blagovremeno prijavio za polaganje završnog ispita.
- b) Rezultati pismenih ispita iz svakog ispitnog roka, kao i druga evidencija o obavljenom nastavnom procesu (seminarski radovi, prezentacije i sl.) se čuvaju do početka slijedeće akademske godine. Nakon toga se unose u matičnu evidenciju Odsjeka za sociologiju i centralnu evidenciju Filozofskog fakulteta u Sarajevu, gdje se trajno pohranjuju.
- c) Provjera znanja i ocjenjivanje vršit će se u skladu sa odlukom o načinu ocjenjivanja Filozofskog fakulteta u Sarajevu.

Status nastavnih predmeta

Nastavni predmeti na studijskog grupi sociologije i etnologije su jednosemestralni ili dvosemestralni, što se bliže određuje Nastavnim planom studijske grupe. Student na kraju zimskog semestra pristupa provjeri znanja koja se može organizirati u formi pismene i/ili usmene provjere znanja. Ukoliko je uspješno apsolvirao obaveze iz zimskog semestra, te položio semestralni ispit, student stiče pravo polaganja ispita na kraju ljetnog semestra. Student ne može pristupiti polaganju ispita iz nastavnog gradiva ljetnog semestra bez prethodno položenog ispita iz zimskog semestra.

Student je u toku jedne akademske godine dužan uraditi i prezentirati seminarske radove kao uvjet za upis u narednu akademsku godinu. Seminarski rad je uvjet i za upis ocjene iz nastavnog predmeta za koji je predviđena izrada i prezentacija seminarske radnje.

Obavezni seminarski radovi

Spisak nastavnih predmeta gdje je student u obavezi uraditi i prezentirati seminarski rad:

PRVI CIKLUS STUDIJA

(Dodiplomski studij)

Prvi semestar

Uvod u sociologiju

Uvod u etnologiju

Drugi semestar

Industrijska sociologija

Etnologija u BiH do 1945. godine

Treći semestar

Opća sociologija I

Sociologija politike I

Etnologija Evrope

Uvod u paleoetnologiju

Četvrti semestar

Opća sociologija II

Sociologija politike II

Etnologija Balkana

Etnologija bosanskohercegovačkog društva

Peti semestar

Socijalna antropologija

Sociologija naselja

Uvod u mitologiju

Uvod u etnokoreologiju

Šesti semestar

Teorije društvene i državne strukture BiH

Kognitivna antropologija

DRUGI CIKLUS STUDIJA

(Diplomski studij)

Prvi semestar

Savremena sociologija

Sociologija etniciteta

Etnološka muzeologija

Izborni predmet (seminarski rad iz odabranog izbornog predmeta)

Drugi semestar

Sociologija komunikacije

Etnologija bosanske dijaspore

Izborni predmet (seminarski rad iz odabranog izbornog predmeta)

Treći semestar

Metode i tehnike znanstvenih istraživanja

Primijenjena sociologija

Etnologija i turizam

Izborni predmet (seminarski rad iz odabranog izbornog predmeta)

Ispitni rokovi se realiziraju u skladu sa odlukom Filozofskog fakulteta i Zakona o visokom obrazovanju.

NASTAVNI PLAN I PROGRAM

DVOPREDMETNI STUDIJ

SOCIOLOGIJE I ETNOLOGIJE

PRVI CIKLUS STUDIJA

1. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVNI PREDMET
Teorijska i historijska sociologija	Uvod u sociologiju	FIL SOC 101	2	0	2	4	8	Da ¹
Teorijska i historijska sociologija	Historija socijalnih i političkih doktrina	FIL SOC 104	2	0	2	4	6	
Etnologija/ Antropologija	Savremene teorije u etnologiji i kulturnoj antropologiji	FIL ETNO 101	2	0	2	4	8	Da ²
Nacionalna etnologija	Uvod u etnologiju	FIL ETNO 102	2	0	2	4	6	
Savremeni jezik	Strani jezik I		2	0	2	4	2	
	UKUPNO					20	30	

2. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVNI PREDMET
Teorijska i historijska sociologija	Sociološki pravci i predstavnici	FIL SOC 105	2	0	2	4	8	Da ³
Posebne sociologije	Industrijska sociologija	FIL SOC 108	2	0	2	4	8	
Nacionalna etnologija	Etnologija u BiH do 1945. godine	FIL ETNO 103	2	0	2	4	6	Da ⁴
Opća etnologija	Uvod u folkloristiku	FIL ETNO 104	2	0	2	4	6	
Savremeni jezik	Strani jezik II		2	0	2	4	2	
	UKUPNO					20	30	

3. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVNI PREDMET
Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija I	FIL SOC 201	2	0	2	4	6	Da ⁵
Posebne sociologije	Sociologija politike I	FIL SOC 202	2	0	1	3	5	Da ⁶
Posebne sociologije	Sociologija kulture I	FIL SOC 203	2	0	1	3	4	
Opća etnologija	Uvod u paleoetnologiju	FIL ETNO 201	2	0	1	3	5	
Opća etnologija	Etnologija Evrope	FIL ETNO 202	2	0	2	4	5	Da ⁷
Nacionalna etnologija	Etnologija u BiH od 1945. godine do danas	FIL ETNO 203	2	0	1	3	5	Da ⁸
	UKUPNO					20	30	

¹ Uslovni predmet za *Sociološke pravce i predstavnike* (FIL SOC 105)

² Uslovni predmet za *Etnologiju u BiH do 1945. godine*

³ Uslovni predmet za *Opću sociologiju I*

⁴ Uslovni predmet za *Etnologiju u BiH od 1945. godine do danas*

⁵ Uslovni predmet za *Opću sociologiju II*

⁶ Uslovni predmet za *Sociologiju politike II*

⁷ Uslovni predmet za *Etnologiju Balkana*

⁸ Uslovni predmet za *Etnologiju bosanskohercegovačkog društva*

4. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVNI PREDMET
Teorijska i historijska sociologija	Opća sociologija II	FIL SOC 205	3	0	1	4	8	Da ⁹
Posebne sociologije	Sociologija politike II	FIL SOC 206	2	0	1	3	6	
Posebne sociologije	Sociologija kulture II	FIL SOC 207	2	0	1	3	4	
Nacionalna etnologija	Etnologija bosanskohercegovačkog društva	FIL ETNO 204	2	0	1	3	5	
Opća etnologija	Uvod u etnomuzikologiju	FIL ETNO 205	2	0	1	3	5	Da ¹⁰
Nacionalna etnologija	Etnologija Balkana	FIL ETNO 206	2	0	2	4	2	
	UKUPNO					20	30	

5. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVNI PREDMET
Posebne sociologije	Socijalna antropologija	FIL SOC 301	2	0	2	4	6	
Posebne sociologije	Sociologija religije	FIL SOC 302	2	0	1	3	5	
Posebne sociologije	Sociologija naselja	FIL SOC 303	2	0	1	3	4	
Opća Etnologija	Uvod u mitologiju	FIL ETNO 301	2	0	2	4	6	
Nacionalna etnologija	Antropologija usmene književnosti	FIL ETNO 302	2	0	1	3	5	
Opća etnologija	Uvod u etnokoreologiju	FIL ETNO 303	2	0	1	3	4	
	UKUPNO					20	30	

6. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVNI PREDMET
Posebne sociologije	Sociologija porodice	FIL SOC 306	2	0	2	4	5	
Posebne sociologije	Sociologija znanja i znanosti	FIL SOC 308	2	0	2	4	4	
Opća Etnologija/ Antropologija	Kognitivna antropologija	FIL ETNO 304	2	0	2	4	8	
Opća etnologija	Očuvanje kulturnog naslijeđa	FIL ETNO 305	2	0	2	4	5	
	ZAVRŠNI DODIPLOMSKI RAD	FIL ETNO 399 FIL SOC 399					2	
	UKUPNO					20	30	

⁹ Uslovni predmet za *Socijalnu antropologiju*

¹⁰ Uslovni predmet za *Etnokoreologiju*

DRUGI CIKLUS STUDIJA

1. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVAN PREDMET
Posebne sociologije	Savremena sociologija	FIL SOC 401	2	0	2	4	6	Da ¹¹
Posebne sociologije	Sociologija etniciteta	FIL SOC 311	2	0	1	3	5	
Opća etnologija	Etnološka muzeologija	FIL ETNO 401	2	0	2	4	6	
Opća etnologija/antropologija	Uvod u etnografije izvan-evropskih kutura	FIL ETNO 402	3	0	2	5	8	Da ¹²
Posebne sociologije	IP: Sociologija politike	FIL SOC 416	2	0	2	4	5	
Posebne sociologije	IP: Sociologija konflikata	FIL SOC 408						
Nacionalna etnologija	IP: Tradicionalni zanati u BiH	FIL ETNO 403						
Opća etnologija	IP: Tradicijska medicina	FIL ETNO 404						
	UKUPNO					20	30	

2. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS	USLOVAN PREDMET
Nacionalna etnologija/antropologija	Sociologija komunikacije	FIL SOC 403	2	0	2	4	6	
Opća etnologija/antropologija	Sociologija moći i ljudskih prava	FIL SOC 402	2	0	2	4	6	
Nacionalna etnologija	Etnologija bosanske dijaspore	FIL ETNO 405	2	0	2	4	6	
Opća etnologija/antropologija	Etnološko istraživanje (seminar)	FIL ETNO 406	2	2	0	4	6	
Sistemska sociologija	IP: Socijalna povijest ideja	FIL SOC 409	2	0	2	4	6	
Posebne sociologije	IP: Sociologija rada	FIL SOC 419						
Opća etnologija	IP: Antropologija smrti	FIL ETNO 407						
	IP sa vanjske liste Fakulteta							
	UKUPNO					20	30	

3. Semestar

Naučna oblast	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS
Metodologija	Metode i tehnike znanstvenih istraživanja	FIL SOC 501	2	0	2	4	5
Sistemska sociologija	Primijenjena sociologija	FIL SOC 504	2	0	2	4	5
Metodologija	Metodologija etnoloških istraživanja	FIL ETNO 501	2	0	2	4	5
Opća etnologija	Etnologija i turizam	FIL ETNO 502	2	0	2	4	5
Nacionalna etnologija	IP: Sevdalinka: postanak, razvoj i promjene	FIL ETNO 503	2	0	2	4	5
Nacionalna etnologija	IP: Običaji stanovništva BiH	FIL ETNO 504					5
Teorijska i historijska sociologija	IP: Teorijska sociologija	FIL SOC 503					
	Izborni predmet sa vanjske liste Fakulteta						
	UKUPNO					20	30

¹¹ Uslovan predmet za *Sociologiju moći i ljudskih prava*

¹² Uslovan predmet za *Etnološko istraživanje (seminar)*

4. Semestar

Redni broj	Nastavni predmet	Šifra	P	S	V	U	ECTS
1.	ZAVRŠNI MAGISTARSKI RAD	FIL ETNO 599 FIL SOC 599		30			30
	UKUPNO					30	30

NASTAVNI PROGRAMI

Naziv predmeta i kôd: UVOD U SOCIOLOGIJU, FIL SOC 101
Semestar, broj sati i broj bodova: I. semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 8
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
<p>Cilj predmeta: Upoznati studente sa osnovnim pojmovima društva, društvenih odnosa, nastanku i afirmaciji sociologije kao zasebne nauke, njen historijski razvoj i afirmacija, osnovnim sociološkim pravcima i teorijama.</p> <p>Ciljevi i zadaci nastave iz sociologije su da studenti steknu osnovna znanja o čovjeku i društvu, o instucijama i organizacijama, o pokretima i snagama koje nose društvene procese, društvenim grupama, te društvenim vrijednostima, kulturom, običajima, tradicijom, etikom i moralom kao oblicima svijesti, ali i temeljnim vrijednostima na kojima počiva instiucionalni sistem, pravne norme poredak i sistem vlasti.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Pojam sociologije; Predmet sociologije; Sociologija i metodologija; Razvoj sociologije; Društvo i društvene nauke; Društvene pojave; Struktura društva; Područja i ustanove globalnog društva; Oblici i uzroci kretanja u društvu; Sociološke pretpostavke i skretanja u savremenom društvu. Društvena slojevitost, nejednakosti i društvene razlike. Etnicitet i nacionalitet, etničkii nacionalni odnosi, tolerancija, diskriminacija, sloboda i jednakost.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Salih Fočo: Sociologija 2. Salih Fočo: Ogledi o tranziciji 3. Anthony Giddens: Sociologija ili M. Haralambos i D. Heald: Uvod u sociologiju 4. Norbert Elias: Što je sociologija?
<p>Dodatna i preporučena literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Auguste Comte: Kurs pozitivne filozofije 2. Emile Durkheim: O podjeli društvenog rada Pravila sociološke metode 3. Nikola Dugandžija: Religija i nacija 4. Ante Fiamengo: Osnovi opće sociologije 5. H. E. Barnes: Uvod u istoriju sociologije

Naziv predmeta i kôd: HISTORIJA SOCIJALNIH I POLITIČKIH DOKTRINA, FIL SOC 104
Semestar, broj sati i broj bodova: prvi, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Upoznati studente prve godine studija sa idejama poznatih mislilaca, od antičkog perioda do savremenog doba koji su povijesno utjecali na formiranje socijalne i političke strukture Zapada. Ukazati na značaj i genezu centralnih ideja političke teorije koji su u svom povijesnom kontinuitetu oblikovali sociologiju kao nauku.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Počeci socijalne i političke misli u antičkoj Grčkoj. Platonova koncepcija države i vlasti. Pojam pravičnosti kod Platona. Političke prilike stare Grčke. Aristotelova koncepcija čovjeka kao zoon politikon. Sinteza etičkog i političkog u Antici. Ispravni i izopačeni oblici vladavine. Značaj Rimskog prava i ideja kozmpolisa. Humanizam i Renesansa kao preporod grčkih ideala. Politička teorija N. Machiavellija i problem Vladara. Rekonceptualiziranje odnosa etike i politike u moderni. Osnove teorije društvenog ugovora. Koncepti političkog suvereniteta. Ideje liberalizma.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: Nema
<p>Način provjere znanja: Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra (pismeni i usmeni).</p>
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Lukić, <i>Istorija političkih i pravnih teorija.</i> 2. Juraj Kolaković, <i>Istorija političkih teorija.</i> 3. N. Smailagić, <i>Istorija političkih doktrina.</i> 4. Veljko Korać, <i>Istorija društvenih teorija.</i> 5. Salih Fočo, <i>Čovjek i demokratske promjene.</i>
<p>Dodatna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Platon: <i>Država</i>, BIGZ, Beograd 2. Aristotel: <i>Politika</i>, Globus, Zagreb 3. Makijaveli: <i>Vladar</i> 4. Hobbes: <i>Levijatan</i> 5. Rousseau: <i>Društveni ugovor</i> 6. Marx: <i>Rani radovi</i> 7. Rawls: <i>Politički liberalizam</i>

Naziv predmeta	SAVREMENE TEORIJE U ETNOLOGIJI I KULTURNOJ ANTROPOLOGIJI
Šifra predmeta	FIL ETN 101
Semestar	I
Broj sati	2 sata predavanja, 2 sata vježbi
Broj ECTS bodova	8
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Cilj predmeta je upoznati studenta sa glavnim teorijama kulture u antropologiji kroz historiju razvoja ove nauke.
Sadržaj predmeta	<p>Predmet je baziran na hronološkom pregledu teorija u antropologiji i njihovoj primjeni u etnografiji. Sadržaj predmeta obuhvata, ali nije limitiran na, slijedeće antropološke teorije:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Teorija međukulturne analize razvijena od strane E. B. Taylora, Lewis Henry Morgana i G. P. Murdocka, bazirana na konceptu kulturne evolucije i pretpostavci da sva društva napreduju na osnovu iste ljestvice napretka, od najprimitivnijeg ka najprogresivnije stadije. Preciznije, studenti će biti upoznati sa osnovnom metodom međukulturne analize koja se bazira na komparaciji više kultura na osnovu pretpostavke da one dijele određene kulturne odlike. 2) Difuzionizam i akulturacija; studenti će biti upoznati sa teorijom difuzionizma koja je fokusirana na propitivanje prirode kulture, tj. na porijeklo određenih kulturnih odlika, i koja ima za pretpostavku da društva međusobno utiču jedna na druge. Difuzionizam će posebno biti povezan sa savremenom "antropologijom mjesta," tj. sa pitanjem kulturne globalizacije. Teorija akulturacije će biti objašnjena kao teorija koja je usmjerena na pitanje međusobnih uticaja među kulturama i rezultirajućom sličnošću među njima, što se također može primijeniti na pitanje savremene kulturne globalizacije. 3) Objašnjenje funkcionalizma kao teorije razvijene od strane Malinowskog i strukturalnog funkcionalizma razvijenog od strane Radcliffe-Brown-a, a obje varijante fokusirane na društvenu važnost određenih fenomena, tj. njihovu funkciju u društvu. Student će biti upoznat sa značajem funkcionalizma kao teorije koja je promijenila etnološki način razmišljanja, odmičući focus etnologa sa izoliranih kulturnih odlika ka interpretaciji društvenog života kao cjeline. 4) Marksizam - ekonomska interpretacija historije kroz djela Karla Marxa i Frederick Engelsa. Rasprava Marxovih glavnih koncepata, kao što su superstruktura, ideologija, klasna borba, rad, kapital, itd., i

	<p>njihova upotreba u antropologiji.</p> <p>5) Strukturalizam kao teorija razvijena od strane Claude Levi Straussa, koja se fokusira na značenje ljudskog mišljenja koje je izraženo kroz kulturna djelovanja. Studenti će biti upoznati sa ključnim djelima Levi-Straussa, kao i osnovnim premisama na kojima počiva njegova teorija, kao što su binarne suprotnosti (sirovo-kuhano; hladno-vruće, i sl.), te njihovim uticajem na antropološku misao.</p> <p>6) Simbolička i interpretivna antropologija – studenti će biti upoznati sa osnovnim premisama na kojima počiva ova teorija (simboli i procesi kojima ljudi daju značenje određenim pojavama u svrhu davanja odgovora na ključna pitanja o životu). Ključna djela Clifforda Geertza i Victora Taylor će biti analizirana.</p>
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<p>Jerry D. Moore, <i>Uvod u antropologiju, Teorije i teoretičari kulture</i>, Naklada Jesenski i Turk, Zagreb 2002.</p> <p>Bronislav Malinovski, <i>Magija, nauka i religija i druge studije</i>, Prosveta, Beograd 1971.</p> <p>A. R. Redklif-Braun, <i>Struktura i funkcija u primitivnom društvu</i>.</p> <p>Marks i Engels, Manifest komunističke partije.</p> <p>Karl Marks, Kapital. Beograd 1978.</p> <p>Klod Levi-Stros, <i>Tužni tropi</i>, Beograd 1999.</p> <p>Kliford, Gerc. 1998. Tumačenje kultura.</p>

Naziv predmeta	UVOD U ETNOLOGIJU
Šifra predmeta	FIL ETN 102
Semestar	I
Broj sati	2 sata predavanja, 2 sata vježbi
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa nastankom i razvojem etnologije kao „nauke o narodu“, te osnovnim pojmovima etnološke znanosti, i to u hronološkom slijedu od prvog izdvajanja etnologije kao zasebne naučne discipline, preko mjesta i uloge etnologije u razdoblju romanatizma, do upoznavanja sa klasicima etnologije i njihovim teoretskim načelima. S obzirom na historijske okolnosti, posebno se razmatraju poimanja etnologije u bivšim evropskim socijalističkim zemljama, ali i najnoviji trendovi u savremenoj etnologiji.
Sadržaj predmeta	Historijski razvoj etnologije kao nauke, počevši od doba humanizma i razvoja nacionalne svijesti, preko prosvjetiteljstva, Herderovog romantizma i hermeneutičkog shvatanja naroda, njemačkog mitologizma i pozitivizma, ispreplitanja etnologije i antropologije u 19. st., do akcenta na nacionalnoj etnologiji u 20. stoljeću. Problem terminologije: etnologija, etnografija, antropologija. Teorije i škole u etnologiji: jednolinijski evolucionizam; analitičke misaone struje (Boas i njegov koncept kulture); psihologizam i kulturalizam (Durkheim); funkcionalizam (Malinowski); strukturalizam; animizam (Tayler, Spencer i Fraser). Lik i djelo Franza Boasa i njegov uticaj na etnologiju i istraživanje kulture općenito. Etnološke metode i izvori. Važnost terenskog istraživanja. Osvrt na neke od osnovnih pojmova u etnologiji, kao što su: 1) kontinuitet; 2) zajednica; 3) pleme; 4) običaj. Značaj kulturne promjene nasuprot održavanju struktura narodnog života i kulture u savremeno svijetu. Folklorizam. Turizam i kulturna industrija. Savremene perspektive (”rodna” etnologija; etnologija svakodnevnice; etnologija migracija, i sl.). Nacionalne škole u etnologiji: evropska vs. američka etnologija. Budućnost etnologije i njena povezanost sa kulturnom antropologijom.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Kontinuirano tokom semestra; finalni test (pismeni i usmeni) na kraju semestra.
Literatura	1. H. Bauzinger, Etnologija. Od proučavanja starine do kulturologije. Izdanje

	<p>Biblioteka XX vek. Beograd, 1999.</p> <p>2. B. Bratanić, Regionalna ili nacionalna i opća etnologija. Slovenski etnograf X, 1957., str. 7 - 18</p> <p>3. V. Belaj, Plaidoyer za etnologiju kao historijsku znanost o etničkim skupinama. Studia ethnologica 1, 1989., str.9 - 17</p> <p>4. Nikola Pavković, Antropologija/etnologija - nauka o drugima. Glasnik Etnografskog instituta 41. Beograd, 1992. (odabrani dijelovi)</p> <p>5. Ž. Poarije, Istorija etnologije. Plato. XX vek. Beograd, 1999.</p> <p>6. Dunja Rihtman - Auguštín, Etnologija naše svakidašnjice. Školska knjiga. Zagreb, 1988.</p>
--	--

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOŠKI PRAVCI I PREDSTAVNICI, FIL. SOC 105
Semestar, broj sati i broj bodova: II semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 8
Trajanje: JEDAN SEMESTAR
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: <p>Upoznati studente sa klasičnim i savremenim sociološkim predstavnicima i njihovim pravcima, steći osnovne uvide u klasične i savremene sociološke konstelacije koje problematiziraju širok spektar društvenih fenomena koji u cjelini oblikuju društveni sistem i pojedinca kao centralni element društvene strukture i njene funkcionalnosti.</p>
Sadržaj predmeta: <p>Preteče sociologije kao zasebne disciplinarni znanosti o društvu. Mislioci koji su konfigurirali osnove smjernice i tokove sociološkog mišljenja. Saint-Simone. Auguste Comte; pojam društvene statike i društvene dinamike. Francuska i njemačka sociološka misao. Demokratizacija društva i osnove postavke u sociološkim razmatranjima De Tocquevillea. Formalna sociologija i Simmel. Fenomen filozofije novca. Karl Marx i kritika povijesti. Eksplicacija nekih osnovnih savremenih socioloških pravaca i njihovih predstavnika. Giddens i teorija strukturacije.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Uvoda u sociologiju
Način provjere znanja: Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Salih Fočo: Sociologija 2. Salih Fočo: Oglеди o tranziciji 3. Anthony Giddens: Sociologija ili M. Haralambos i D. Heald: Uvod u sociologiju
Dodatna i preporučena literatura:- <ol style="list-style-type: none"> 1. Erich Fromm: Anatomija ljudske destruktivnosti Bjektivnost od slobode Čovjek za sebe Zdravo društvo 2. Andre Gorz: Ekologija i politika 3. Georges Gurvitch: Savremeni poziv sociologije 4. Jurgen Habermas: Tehnika i znanost kao ideologija 5. Ernest Cassirer: Mit o državi 6. Antonjina Klosovska: Masovna kultura, kritika i odbrana 7. Veljko Korać: Marks i savremena sociologija 8. Ivan Kuvačić: Znanost i društvo 9. Max Weber: Privreda i društvo 10. Rudi Supek: Herbert Spencer i biologizam u sociologiji. 11. J. Hrgović, D. Polšek: Sociobiologija (odabrani tekstovi). 12. Abercrombie, N., Hill, S., Turner, B. S.: Rječnik sociologije. (alternativno: Mimica A., Bogdanović, M.: Sociološki rečnik, ili Oxford Dictionary of Sociology)

Naziv predmeta i kôd: INDUSTRIJSKA SOCIOLOGIJA, FIL SOC 108
Semestar, broj sati i broj bodova: drugi semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 8
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Proučiti osnovna i specijalna znanja o nastanku sociologije rada kao moderne znanosti društva i utvrditi društvene posljedice industrijske i postindustrijske civilizacije.
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Nastanak industrije i osnovne etape njenog razvoja. Osnovni faktori koji uređuju i modeliraju ritam i moduse razvoja industrijskih struktura. Podjela rada – vrste podjele i uticaj na formiranje industrijskih struktura i industrijskih odnosa. Industrijski odnosi, njihovi oblici i karakteristike. Nastanak sociologije rada. Metode sociologije rada. Pojam industrijskog društva. Tehnika kao „ideologija“. Tehnički napredak i socijalni životni svijet. Pojam programiranog društva. Uloga novih tehnologija u rastvaranju klasičnih društvenih struktura. Nove tehnologije i nove društvene klase i sukobi. Nove tehnologije i totalitarna društva. Informatičke tehnologije i društvena moć. Nove tehnologije i mogućnost novih društvenih pokreta. Nove tehnologije i novi društveni pokreti. Automatizacija i automatizirano društvo. Automatizacija i alijencija. Integracija i alijencija pojedinaca u modernom preduzeću. Automatizacija i osoba. Automatizacija i novi oblici civilizacije.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
<p>Obavezna literatura:</p> <p>Ž. Fridman: Kuda ide ljudski rad Ž. Fridman: Razmravljeni rad Pjer Navil, Žorž Fridman: Sociologija rada P. Navil: U susret automatiziranom društvu A. Turen: Postindustrijsko društvo Dž. K. Galbrajt: Nova industrijska država E. Dirkem: O podjeli društvenog rada J. Habermas: Tehnika i znanost kao „ideologija“</p>

Naziv predmeta	ETNOLOGIJA U BIH DO 1945. GODINE
Šifra predmeta	FIL ETN 103
Semestar	II
Broj sati	Dva sata predavanja, dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Kroz ovaj predmet student treba da spozna osnovne karakteristike etnografskog rada u BiH od prvih pisanih tragova do početka institucionalnog bavljenja etnologijom kod nas.
Sadržaj predmeta	Praćenje različitih etnografskih podataka u različitim izvorima i u hronološkom slijedu, a koji su vezani za prostor Bosne i Hercegovine. Tematsko grupiranje ovih podataka omogućava da se stekne slika o različitim segmentima tradicijske kulture, posebno od sredine 19. stoljeća pa do pedesetih godina 20. stoljeća.
Preuvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Glasnik Zemaljskog muzeja BiH (od 1889. do 1945. godine) 2. A. Hangi, Život i običaji muslimana u Bosni i Hercegovini. Zemaljski muzej BiH, 2010. 3. Nikola Buconjić, Život i običaji Hrvata katoličke vjere u Bosni i Hercegovini, Sarajevo, 1908. 4. Zbornik za narodni život i običaje Južnih Slavena (odabrani prilozi u odgovarajućim brojevima) 5. Časopisi: Behar, Novi Behar, Bosanska Vila, Nada 6. Putopisna literatura (izbor) 7. Milovan Gavazzi, Kulturno naslijeđe Južnih Slavena u svjetlu etnologije U: Vrela i sudbine narodnih tradicija. Liber, Zagreb, 1978. 8. Risto Besarović, Kultura i umjetnost pod austrougarskom upravom. Grada, tom IV. Arhiv Bosne i Hercegovine, Sarajevo, 1968.

Naziv predmeta	UVOD U FOLKLORISTIKU
Šifra predmeta	FIL ETNO 104
Semestar	II
Broj sati	Dva sata predavanja, dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja; vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa pojmovima folklor i folkloristika, razlikama u njihovom tumačenju te savladavanje terminologije folkloristike.
Sadržaj predmeta	Folklor (narodne priče, pjesme, vjerovanja, običaji, umjetnost i rukotvorine) je prozor u svjetonazor određene grupe. Ovaj predmet se bazira na praćenju razvoja folkloristike kao nauke, kao i promjene u definiranju folklore, naročito u odnosu na njegovo mjesto i upotrebu u savremenom diskursu. Predmet obuhvata različite žanrove folklor kao i vrste grupa koje održavaju folklorne tradicije. Studenti će biti upoznati sa teorijama i metodama koje su se upotrebljavale u folklornim studijama u posljednja dva stoljeća.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Završni pismeni i usmeni ispit
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ben Amos, Dan. 2010. Prema definiciji folkloru u kontekstu. U: Hameršak, Marijana i Suzana Marjanić (ur.). Folkloristička čitanka. AGM: Zagreb, str. 121-134 2. Bošković Stulli, Maja. 2010. O usmenoj književnosti izvan izvornog konteksta. U: Hameršak, Marijana i Suzana Marjanić (ur.). Folkloristička čitanka. AGM: Zagreb, str. 181-197 3. Cocchiara, Giuseppe. 1985. Historija folkloru u Evropi 1. i 2. Prosveta: Beograd. 4. Dundes, Alan. 2010. Tekstura, tekst i kontekst. U: Hameršak, Marijana i Suzana Marjanić (ur.). Folkloristička čitanka. AGM: Zagreb, str. 91-103 5. Jakobson, Roman i Bogatirjov, Pjotr. 2010. Folklor kao naročit oblik stvaralaštva. U: Hameršak, Marijana i Suzana Marjanić (ur.). Folkloristička čitanka. AGM: Zagreb, str. 31-42 6. Lozica, Ivan. 2008. Metateorija u folkloristici i filozofija umjetnosti. U: Lozica, Ivan. Zapisano i napisano: folkloristički spisi. AGM: Zagreb, str. 9-36 7. Rihtman Auguštin, Dunja. 1979. Istraživanje folkloru i kulturna praksa. Narodna umjetnost 16, str. 9-19

Naziv predmeta i kôd: OPĆA SOCIOLOGIJA I, FIL SOC 201
Semestar, broj sati i broj bodova: III. semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
<p>Cilj predmeta: Osnovni cilj ovog kolegija je da se studenti druge godine studija upoznaju sa širim i profundnijim problemima sa aspekta aktualnosti društvenih procesa i njegovih tokova i konstelacija. Ovaj kolegij je predviđen kao svojevrsna nadgradnja osnovnim oblicima sociološke misli koje su studenti morali apsolvirati u toku prve godine studija na nastavnom predmetu Opća sociologija I. Upoznati studente sa osnovnim teorijskim postavkama u sociologiji, sa najznačajnijim teorijama i teoretičarima sociološke misli, kako klasičnih tako i savremenih socioloških teorija koje se bave promišljanjima različitih aspektata društva, kako u njegovom parcijalitetu, tako i u totalitetu.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Sociologija kao teorijska znanost Savremeni značaj sociologije Teoretiziranje društvenih fenomena, procesa i odnosa i njihov značaj za empirijska istraživanja Odnos između klasičnih i savremenih socioloških teorija Sociologija kao pozitivna nauka</p>
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz predmeta Sociološki pravci i predstavnici
Način provjere znanja: Istraživački radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
<p>Obavezna literatura: Fočo, Salih: Sociologija Giddens, Anthony, Sociologija (poglavlja: Svijet koji se mijenja, globalizacija, nejednakost, rizik, Klasa, stratifikacija i nejednakost, Teorijsko mišljenje u sociologiji)</p>
<p>Dodatna literatura:- Dirkem, Emil: <i>O podjeli društvenog rada</i>, Prosveta, Beograd, 1972. <i>Pravila sociološke metode</i>, Savremena škola, Beograd, 1963. Đurić, Mihajlo: <i>Sociologija Maksa Webera</i>, Naprijed, Zagreb, 1987. Fočo, Salih: <i>Štrajk između iluzije i zbilje</i>, Rad, Beograd, 1989. <i>Sve o sindikatu</i>, Radnička štampa, Beograd, 1990. <i>Jugoslavenski kaos i bosanska tragedija</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1993. Emil Dirkem (odabrani tekstovi) (D. Marinković) Georg Zimel (odabrani tekstovi) (Dušan Marinković) Globalizacija, mit ili stvarnost (Vladimir Vuletić) Kapitalistička revolucija: Peter L. Berger Weber: Protestantska etika i duh kapitalizma Horkheimer/Adorno: Dijalektika prosvjetiteljstva</p>

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA POLITIKE I, FIL SOC 202
Semestar, broj sati i broj bodova: III, 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Steći osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa
Sadržaj predmeta: Stara nauka o politici (politička filozofija). Antički „polis“ i rimska „res publica“ kao paradigma predmeta stare nauke o politici. Nova nauka o politici – politička sociologija kao nauka o uzročno-funkcionalnim odnosima između društvenih pojava : nauka o uspostavljanju, funkcioniranju i mijenjanju (političkih) odnosa u društvu.
Preduvjeti za upis predmeta:
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
Obavezna literatura: F. Šluk: Politička filozofija K. Popper: Otvoreno društvo i njegovi neprijatelji Aristotel: Politika, Nikomahova etika Platon: Država Makijaveli: Vladalac Hobbes: Levijatan T. More: Utopija

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA KULTURE I, FIL SOC 203
Semestar, broj sati i broj bodova: III semestar; 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 4
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: obavezan
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Utemeljiti pojam kulture, te ukazati na strukturnu, modalnu i povijesnu višeznačnost i varijabilnost. Počevši od diferencija u pojmu kulture predstavlja se kulturna morfologija, njezino društveno povijesno posredovanje, te njene ekspresivne jezičke i simboličke forme u perspektivi povijesnog razvoja od tzv. "primordijalnih" do "suvremenih" formi.
Sadržaj predmeta: Kolegij polazi od bazičnog odnosa čovjeka/društva i prirode u kojemu se artikulira geneza odnosa čovjeka prema svijetu (prirodi, društvu i samome sebi), a koji se potom razvija od primario tehničkog zahvata u prirodu sve do simboličkog i jezičkog oblikovanja svijeta. Kolegij pri tom razrađuje odnos "primitivnih" i "kasnih" kultura, ideju i logiku napretka, evoluciju kulture u uvjetima znanstveno tehničke civilizacije, te promjene u pojmu kulture i "krizu kulture".
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: polusestrialna provjera znanja i završni semestralni ispit. Prezentacija seminarskog rada.
Obavezna literatura: Claude Lévi-Strauss, <i>Tužni tropi (alternativno)</i> Claude Lévi-Strauss, <i>Divlja misao (alternativno)</i> Osvald Spengler, <i>Propast Zapada</i> Eugen Fink, <i>Osnovni fenomeni ljudskog postojanja</i> Rože Kajoa, <i>Igre i ljudi</i> Johan Huisinga, <i>Homo ludens</i>

Naziv predmeta	UVOD U PALEOETNOLOGIJU
Šifra predmeta	FIL ETNO 201
Semestar	III
Broj sati	Dva sata predavanja i jedan sat vježbi
Broj EST bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Sticanje osnovnih znanja o paleoetnologiji, principima i izvorima na kojima počivaju radovi ove tematike, te o svojevrsnoj međuovisnosti i prožimanju arheologije i etnologije na kojem, u načelu, počiva paleoetnologija.
Sadržaj predmeta	Predstavljanje odabranih paleoetnoloških radova čija se tematika vezuje za područje Bosne i Hercegovine kako bi kroz njihovu analizu student što jasnije i potpunije ovladao paleoetnološkom tematikom i posebno metodološkim pristupom kad je riječ o paleoetnološkom radu. U središtu pažnje biće paleoetnološki rad u BiH, ali i šire, na području Balkana, što će omogućiti studentu da uoči sličnosti, ali i lokalne i regionalne specifičnosti odeđenih kulturnih elemenata.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad; pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vejsil Ćurčić, Lončarstvo u Orubici na Savi, kotar Bosanska Gradiška. Glasnik Zemaljskog muzeja, XII, 1900, str. 2. Isti, Narodno ribarstvo u Bosni i Hercegovini. Glasnik zemaljskog muzeja XXII, 1910, 2 - 3, str.379 -487; XXV, 1913, sv. 3 - 4, str.421 - 513; XXVII, 1915, sv. 1 - 2, str.37 - 107; XXVII, 1915, sv. 3 - 4, str. 313 - 358; XXVIII, 1916, sv. 1 - 2, str. 397 - 475. 3. Ćiro Truhelka, Frigijska kapa, komad bosanske ženske nošnje. Glasnik Zemaljskog muzeja, V, 1894, 1, str. 89 - 94. 4. Isti, Tetoviranje katolika u Bosni. Glasnik Zemaljskog muzeja, VI, 1894, 2, str.241 - 257. 5. M. Wenzel, Bosanski stil na stećcima i metalu. Sarajevo, 1990. Biblioteka Kulturno nasljeđe Bosne i Hercegovine 6. Dubravko Lovrenović, Bosansko i humsko mramorje srednjeg vijeka. Sarajevo, 2009. Rabić (odabrana poglavlja) 7. Mario Petrić, Običaj tatauiranja kod balkanskih naroda: karakteristike, uloga i porijeklo. Sarajevo, 1973. 8. Noel Malcolm, Povijest Bosne: kratki pregled. Novi Liber, Zagreb - Dani, Sarajevo, 1995. (odabrani dijelovi)

	<p>9. Ivica Todorović, Značenje sakralne arhitekture Lepenskog vira. Glasnik Etnografskog instituta SANU, br. 49. Beograd, 2000, str. 119 - 125.</p>
--	--

Naziv predmeta	ETNOLOGIJA EVROPE
Šifra predmeta	FIL ETNO 202
Semestar	III
Broj sati	Dva sata predavanja, dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Na osnovu ovog predmeta student treba da stekne uvid u vrlo bogata i raznorodna etnografska/etnološka istraživanja prostora Evrope.
Sadržaj predmeta	Začeci i institucionalizacija etnologije i etnografije u Evropi u 18. st. Pregled geografskih specifičnosti evropskog kontinenta. Etnologija i naslijeđe velikih evropskih plemena/naroda: 1) Kelti; 2) Germani; 3) Skandinavci; 4) Slaveni; 5) Baltički narodi. Unutar-evropske migracije i migracije drugih naroda u Evropu. Sličnosti i različitosti u kulturi i jeziku evropskih naroda. Društvena organizacija. Etnos i etnički identitet. Pitanja srodstva i bračne zajednice. Pravila ishrane i kuhinje. Sličnosti i različitosti narodnih običaja. Mitologija i umjetnost naroda Evrope. Moderna regionalna etnologija u Evropi. Pitanje evropskog nacionalizma. Evropska etnologija u časopisima <i>Folk Life: Journal of Ethnological Studies</i> , <i>Ethnologica Slavica</i> i <i>Ethnologia Balkanica</i> .
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kiznije, Zan. 1996. <i>Etnologija Evrope</i>. Beograd: Biblioteka XX vek. 2. Vermeulen, Han V. 1995. "Origins and Institutionalization of Ethnology and Ethnography in Europe and the USA, 1771-1845." U <i>Fieldwork and Footnotes: Studies in the History of European Anthropology</i>. Routledge 3. Latham, Robert Gordon. 1852. <i>The Ethnology of Europe</i>. (besplatno na Google books). 4. <i>Journal Anthropological Quarterly</i> No. 3. 1963. <i>Europe and Its Cultures</i> (Special Issue) 5. Đuzepe Kokjara: <i>Istorija folklora u Evropi</i>, Beograd: Prosveta, 1985. 6. Bratanić, Branimir: "Pogled na 200 godina etnološke znanosti." <i>Izvyješa HED</i> 5-6 (1976.): 5-47. 7. Sykes, B. (2002): <i>Sedam Evinih kćeri: genetička povijest Evropljana</i>. Zagreb: Naklada Zadro.

Naziv predmeta	ETNOLOGIJA U BIH OD 1945. GODINE DO DANAS
Šifra predmeta	FIL ETNO 203
Semestar	III
Broj sati	Dva sata predavanja, jedan sat vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Predmet treba da upozna studenta sa karakterom institucionalnog bavljenja etnologijom u Bosni i Hercegovini od sredine 20. stoljeća pa do danas.
Sadržaj predmeta	Predmet će biti koncipiran iz dvije cjeline – prva će se fokusirati na prve prave etnološke radove u BiH i pionire etnološke nauke kod nas, a druga će biti bazirana na predstavljanju karaktera rada na polju etnologije od kraja šezdesetih godina 20. stoljeća pa nadalje, s posebnim naglaskom na ekipni terenskoistraživački rad i objavljene rezultate takvog rada. Posebno će biti posvećena pažnja onim autorima kojima pripada značajno mjesto u razvoju etnologije kod nas, pa i šire. Kroz ovaj predmet student dobija neophodna znanja koja se tiču etnologije u BiH, ali on isto tako omogućava studentu da lakše savlada i druge predmete, posebno one koji se tiču bosanskohercegovačke etnologije.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spomenica stogodišnjice rada Zemaljskog muzeja Bosne i Hercegovine 1888 - 1988 (odabrana poglavlja) 2. M. S. Filipović, Etnološki (etnografski) rad u Bosni i Hercegovini. Pregled 10. Sarajevo, 1955, 210-216 3. R. Filipović – Fabijanić, Kratak pregled i karakter etnološkog rada u Bosni i Hercegovini u vremenu 1945.-1969. Radovi I. Zenica, 1970., 155-160 4. Lj. Beljkašić – Hadžidedić, Razvojne tendencije u etnologiji u SR Bosni i Hercegovini. Pregled. Sarajevo, juli-avgust 1984, god.LXXIV, br. 7 - 8, 867-875

Naziv predmeta i kôd: OPĆA SOCIOLOGIJA II, FIL SOC 205
Semestar, broj sati i broj bodova: IV. semestar, 3 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 8
Trajanje: JEDAN SEMESTAR
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
<p>Cilj predmeta: Kolegij se sastoji od predavanja i vježbi. Studenti će biti upoznati sa aktualnim sociološkim tendencijama i praktičnim odnosno aplikabilnim sociološkim zakonitostima u formi tehnika i metoda socioloških istraživanja.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Kolegij će sadržavati predavanja o najrelevantnijim temama iz oblasti empirijske sociologije koji preko kategorijalnog aparata i teorijskih postavki nastoji izvršiti što cjelovitiju i efektivniju sliku o različitim društvenim fenomenima i njihovim konstelacijama. U tom smislu na vježbama je predviđen rad sa studentima iz metodologije izrade naučnog teksta, korištenjem najrelevantnijih autora koji su pisali o ovoj problematici. Poseban će akcenat biti na pripremi i izradi istraživačkih radova koje su studenti dužni da urade i izlože uz prethodno izlaganje metode koje su koristili za izradu istraživačkog rada.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: položeni ispiti iz Opće sociologije I
Način provjere znanja: Istraživački radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
<p>Obavezna literatura: Fočo, Salih: Sociologija. Giddens, Anthony, Sociologija. Ili: Haralambos Michael i Heald: Sociologija.</p>
<p>Dodatna i preporučena literatura: Dirkem, Emil: <i>O podjeli društvenog rada</i>, Prosveta, Beograd, 1972. <i>Pravila sociološke metode</i>, Savremena škola, Beograd, 1963. Đurić, Mihajlo: <i>Sociologija Maksa Webera</i>, Naprijed, Zagreb, 1987. Fočo, Salih: <i>Štrajk između iluzije i zbilje</i>, Rad, Beograd, 1989. <i>Sve o sindikatu</i>, Radnička štampa, Beograd, 1990. <i>Jugoslovenski kaos i bosanska tragedija</i>, Svjetlost, Sarajevo, 1993. Max Weber: Metodologija društvenih nauka DeMartini, J. R. (1979) 'Applied Sociology: An Attempt At Clarification And Assessment', <i>Teaching Sociology</i> 6(4): 331-354 Steele, S. F. and J. Price (2007) <i>Applied Sociology: Terms, Topics, Tools And Tasks, 2nd ed.</i> Belmont: Thomson Wadsworth Publishing Dodatna literature u vezi sociološke metodologije će biti precizirana u radu sa studentima</p>

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA POLITIKE II, FIL SOC 206
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Steći osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa u okviru savremenih političkih konstelacija.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Institucionaliziranje politike: državni poredak, političke partije, politički pokreti, grupe za pritisak, javno mnijenje i dr. Pojam vladavine. Moć i politička vlast. Opće karakteristike političke vlasti. Klasna borba kao politička borba. Tipovi političke vladavine. Sociologija države. Sociologija političkih stranaka. Sociologija političkih pokreta.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz predmeta Sociologija politike I
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
<p>Obavezna literatura:</p> <p>R. Mills: Elita vlasti</p> <p>J. Habermas: Tehnika i znanost kao ideologija</p> <p>J. Habermas: Teorija i praksa</p> <p>J. Habermas: Problemi legitimacije u kasnom kapitalizmu, Javno mnijenje</p> <p>C. Taylor: Bolest moderniteta</p> <p>E. Vajl: Politička filozofija</p> <p>J. Rawls: Politički liberalizam</p>

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA KULTURE II, FIL SOC 207
Semestar, broj sati i broj bodova: IV semestar, 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 4
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: obavezan
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Cilj kolegija je razmotriti društvene povijesne determinacije i modalitete kulture u uvjetima moderne epohe, odnosno u uvjetima promjene povijesnih, antropoloških, znanstveno-tehničkih i političkih paradigmi. Poseban akcent se stavlja na paradigmu moderne racionalnosti, na paradigmu antropocentrizma i njegove krize, te krize pojma napretka, te na refleksije te krize kao i na samo poimanje i status kulture (u odnosu prema tradicionalnim formama i sadržajima kulture).
Sadržaj predmeta: Kolegij polazi od utemeljenja moderne epohe te njezine evolucije ka vlastitoj krizi. Pri tom se ima u vidu, kriza i dijalektika prosvjetiteljstva, kriza moderne racionalnosti i dominacija instrumentalnog uma. Na tom osnovu se prati transformacija modernih društava koja (u epohi dominacije konzumerističkog društva, logike profita te u uvjetima igre ekonomskih i političkih borbi za globalnu moć) - dramatično mijenjaju i svoje kulturno samorazumijevanje kao i forme i sadržaje kulturog oblikovanja, izražavanja, jezika, sredstava, ciljeva i vrijednosti). U tom kontekstu razmatra se i bitno znanstveno-tehničko posredovanje kulture (novi tehnički mediji i tehnički jezici) te degradacija kulture u formi kulturne industrije, masovne kulture, alternativnih kulturnih koncapara, kontra-kulture etc. Kulturna alternariva tim trendovima sagladava se u rehabilitaciji kulture kao igre i njezinim modalitetima.
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Sociologije kulture I
Način provjere znanja: polusestrialna provjera znanja i završni semestralni ispit. Prezentacija seminarskog rada.
Obavezna literatura: Herbert Marcuse, <i>Eros i civilizacija</i> Edgar Moren, <i>Duh vremena</i> Ivan Kuvačić, <i>Obilje i nasilje</i> Filozofija u vremenu (zbornik: Arnold Gehlen, Dieter Henrich, Abdulah Šarčević, Walther Ch. Zimmerli) Jean Baudrillard, <i>Simulacija i zbilja</i>

Naziv predmeta	ETNOLOGIJA BOSANSKOHERCEGOVAČKOG DRUŠTVA
Šifra predmeta	FIL ETNO 204
Semestar	IV
Broj sati	Dva sata predavanja, jedan sat vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Cilj predmeta je upoznati studente sa etnologijom društva i svakodnevnice u generalnom smislu, uz poseban osvrt na savremeno bosanskohercegovačko društvo.
Sadržaj predmeta	Etnološko istraživanje, metode i perspektive vezane za bosanskohercegovačko društvo i kulturu. Kulturni kontekst društvenih promjena. Folklorna tradicija i društvena organizacija vezana za različite historijske periode bosanskohercegovačkog društva. Pitanja vezana za savremeno bosanskohercegovačko društvo, uključujući velike promjene nastale kao posljedica proteklog rata u BiH, kao što su izmjena demografske slike zemlje, interna migracija i njen uticaj na lokalne običaje, i slično. Predmet se bavi različitim predstavama "bosanstva," kao i pitanjem porodice, roda, kulturnog naslijeđa i uticaja globalizacije.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rihtman-Auguštin, Dunja. 1988. Etnologija naše svakodnevce. Zagreb: Školska knjiga (odabrana poglavlja). 2. Rihtman-Auguštin, Dunja. 2000. Ulice moga grada. Beograd: Biblioteka XX vek. 3. Antropologija domaćeg terena. Beograd: Biblioteka XX vek. (odabrana poglavlja) 4. Maroevic, Ivo. 1986. "Sadašnjost baštine." Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske. 5. Markešić, Ivan, 2010., "Od religijskog do nacionalnog identiteta i natrag (na primjeru Bosne i Hercegovine)." <i>Društvena istraživanja - Časopis za opća društvena pitanja</i> 3: 525-546. 6. Lovrenović, Ivan. 2008. "O kulturnome identitetu Bosne i Hercegovine." <i>Dijalog</i> 1: 137-150. 7. Helms, Elissa. 2008. "East and West Kiss: Gender, Orientalism and Balkanism in Muslim-majority Bosnia." <i>Slavic Review</i> 67(1): 88-119.

Naziv predmeta	UVOD U ETNOMUZIKOLOGIJU
Šifra predmeta	FIL ETNO 205
Semestar	IV
Broj sati	Dva sata predavanja i jedan sat vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa osnovama etnomuzikologije, kao i sa tradicionalnom muzičkom praksom u Bosni i Hercegovini i tradicionalnim muzičkim instrumentima.
Sadržaj predmeta	Definiranje etnomuzikologije i njenog mjesta unutar etnologije i antropologije. Nastanak etnomuzikologije kao nauke, počevši od podataka prisutnih u putopisnoj literaturi, evolucionističkog pristupa razvijenog od strane "etnomuzikologa u fotelji" kao rezultata kolonizacije, preko razvoja nacionalnih škola i folklorizma u Evropi, razvoja komparativne muzikologije, do razvoja etnomuzikologije kao savremene nauke i njene podjele na evropsku (etnološki smjer) i američku školu (antropološki smjer). Razvoj etnomuzikologije u BiH, počevši od Ludviga Kube i Franje Kuhača, do "očeva" bosanskohercegovačke etnomuzikološke škole, Cvjetka Rihtmana i Vlade Miloševića. Pregled predmeta i metoda istraživanja u etnomuzikologiji BiH, uključujući oblike tradicijske vokalne i instrumentalne gradske i seoske muzičke prakse. Pregled savremenih tema u etnomuzikologiji.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Blacking, John. Pojam muzikalnosti. Nolit, Beograd, 1992 2. Kurt Saks. Muzika starog sveta. Univerzitet umetnosti, Beograd, 1980. 3. Petrovic, Ankica. 2000. "Music of Bosnia-Herzegovina." U Garland Encyclopedia of World Music, Vol. 8 (Europe), edited by Timothy Rice. 4. Cvjetko Rihtman: Oblici kratkog napjeva u narodnoj tradiciji Bosne i Hercegovine. Glasnik Zemaljskog muzeja, NS, Etnologija, XVIII, 1963, str. 61-75. 5. Cvjetko Rihtman: Orijentalni uticaji u tradicionalnoj muzici Bosne i Hercegovine. Narodno stvaralaštvo - Folklor, 21 (82-84):10-21, 1982. 6. Vlado Milošević: Sevdalinka. Banja Luka: Muzej Bosanske krajine, 1964. 7. Softić, Aiša i Tamara Karača-Beljak. 2005. Sviram kako pjesma kazuje: Tradicionalni muzički instrumenti BiH. Sarajevo: Zemaljski Muzej BiH i Muzička akademija u Sarajevu.

Naziv predmeta	ETNOLOGIJA BALKANA
Šifra predmeta	FIL ETNO 206
Semestar	IV
Broj sati	Dva sata predavanja, dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	2
Trajanje	Dva semestra
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Upoznati studente sa etnološkim istraživanjima Balkanskog poluostrva.
Sadržaj predmeta	Historijski pregled proučavanja kulture i načina življena u Jugoistočnoj Evropi kroz etnografske zapise stranih i domaćih autora. Geografske, političke, ekonomske i kulturne granice na Balkanu. Balkan između Istoka i Zapada, i Balkan kao evropski "drugi." Orijeentalizacija i samo-orijentalizacija. Razvoj tradicionalne kulture. Kult junaka i balkanski ep. Tradicionalna kultura i modernizacija. Religija i nacija i njihov uticaj na razvoj identiteta. Nacionalizam na Balkanu. Kulturna baština na Balkanu. Osmansko naslijeđe u savremenom dobu.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. B. Jezernik, Divlja Europa: Balkan u očima putnika sa Zapada. Biblioteka XX vek. Beograd, 2007. 2. D. Bjelić i O. Savić, Balkan kao metafora. Između globalizacije i fragmentacije. Beogradski krug (17 – 38). Beograd, 2003. 3. B. Bratanić, Uz problem doseljenja Južnih Slavena. U: Zbornik radova Filozofskog fakulteta I. Zagreb, 1951. 4. Š. Kulišić, Tragovi arhaične rodovske organizacije i pitanje balkansko-slovenske simbioze. Beograd. 1963. 5. M. Mazower, Balkan: kratka povijest. Zagreb, 2007. 6. M. Todorova, Imaginarni Balkan. Biblioteka XX vek. Beograd, 1999. 7. M. S. Filipović, Srodstvo po mleku kod Južnih Slovena. Čovek među ljudima. SKZ, Beograd, 1991. 8. T. R. Đorđević, Nekoliki samrtni običaji u Južnih Slovena. Godišnjica Nikole Čupića 48. Beograd, 1940. i Beograd, 1941. 9. T. Bringa, Biti musliman na bosanski način. Dani, Sarajevo, 1966. 10. Naumović, Slobodan. 1998. "Discourses in Balkan Ethnology." Ethnologia Balkanica 2: 101-120. 11. Vlahović, Petar. 1987. "Etnički pluralizam balkanskih naroda i etnos u svetu antropologije." Etnoantropoloski problemi 1: 7-14.

12. Jezernik, Božidar i Medina Delalić. 2000. *Zemlja u kojoj je sve naopako: prilozi za etnologiju Balkana*. Sarajevo: Bemust.
13. M. Bakić-Hayden: "Nesting Orientalisms", *Slavic Review*, Vol. 54 No. 4 (Winter 1995), 917-931.
14. D. Rihtman-Auguštin: "Zašto i otkad se grozimo Balkana", u: *Ulice moga grada*, Beograd: Biblioteka XX vek, 211-236.
15. L. S. Stavrianos: "Zemlja i ljudi", "Osmanske institucije", "Balkansko poluostrvo pod osmanskom vladavinom" u: *Isti, Balkan posle 1453. godine*, Equilibrium, Beograd, 2005, 3-17, 81-93, 94-111.
16. M. Mitterauer: Porodični kontekst: Balkan u poređenju sa Evropom, u: *Kad je Adam kopao, a Eva prela: Istorijsko-antropološki ogledi iz prošlosti evropske porodice*, Beograd, UDI, 2001, 129-155.
17. V. Popović: "Zadruga (teorije i literatura)", *Glasnik Zemaljskog muzeja*, Sarajevo, 1921-1922.
18. D. Rihtman-Auguštin: *Struktura tradicijskog mišljenja*, Zagreb, 1984, 7-21, 26-29, 165-189.
19. V. Stanimirović: "Raširenost miraza na Balkanu u i početkom veka", "Odnos miraza i srodnih instituta običajnog prava", "Funkcije miraza", u: *Ustanova miraza u našoj tradicijskoj kulturi*, Beograd, 1998, 37-103.
20. D. Noris, "Konstruisanje Balkana", i "Tekstualne reprezentacije", u: *Balkanski mit*, Beograd: Geopoetika, 2002, 13-29, 31-68.
21. K. E. Fleming: "Orijentalizam, Balkan i balkanska historiografija", *Filozofija i društvo XVIII*, Beograd, 2001, 11-32.
22. M. Hercfeld, "Šta je kulturna intimnost", *Kulturna intimnost*, Beograd: Biblioteka XX vek, 2004, 17-67.
23. S. Jansen: "Svakodnevni orijentalizam: doživljaj Balkana/Evrope u Beogradu i Zagrebu", *Filozofija i društvo XVIII*, 2001, 33-71.
24. K. Kazer: "Balkanski patrijarhat - istorijat i rasprostranjenost jednog kulturnog obrasca", u: *isti, Porodica i srodstvo na Balkanu*, Beograd, 2002, 65-172.
25. B. S. Denitch: "Spol i moć na Balkanu", *Etnološki pregled* 22, 1986, 85-98.
26. K. Rot: "Buržoaska kultura i građansko društvo u jugoistočnoj Evropi. Prilog debati o modernizaciji", u: *isti, Slike u glavama. Ogledi o narodnoj kulturi u jugoistočnoj Evropi, XX vek*, Beograd, 2000, 214-238.

Naziv predmeta i kôd: SOCIJALNA ANTROPOLOGIJA II, FIL SOC 301
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Cilj predmeta je da se antropološko pitanje o čovjeku tematizira u horizontu njegovog bitno društvenog i historijskog posredovanja, odnosno da se pitanje čovjekovog društvenog bitka sagleda u cjelini i kompleksnosti njegove društvene strukture i dinamike. Izvođenje „slike čovjeka“ iz njegovog socijeteta, društvenog, historijskog i vremenskog karaktera njegove egzistencije, kao i iz dvostruke eksponiranosti njegovog mišljenja, djelovanja, osjećanja i doživljavanja (čovjek-priroda i čovjek-društvo).</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Pošavši od prvotnih motiva i ciljeva socijalne antropologije koja historijski nastaje iz etnologije i etnografije – ovaj kolegij započinje na bazičnoj pretpostavci društvenog karaktera čovjekovog opstojanja i najprije ispituje genezu ljudske društvenosti: od historijski prvotnih formi društvene organizacije i proto-ljudskih zajednica tzv, nižih kultura do suvremenih formi društvene organizacije, društvenih institucija, komunikacija, interakcija i konflikata.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Esej na sredini semestra, test na kraju semestra i usmeni završni ispit.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. E. Moren: Duh vremena 2. E. Sapir: Ogledi iz kulturne antropologije 3. Filozofija u vremenu (zbornik) (Gehlen, Henrich, Sloterdijk, Šarčević, Zimmerli). 4. Adorno/Horkheimer: Dijalektika prosvjetiteljstva 5. H. Dubiel: Neizvjesnost i politika. 6. Monaghan i P. Just: Socijalna i kulturna antropologija 7. K. L. Stros: Kulturna antropologija 8. M. Mauss: Sociologija i antropologija 9. Ruth Benedict: Obrasci kulture 10. E. Durkheim: Elementarni oblici religijskog života 11. P. Bourdieu: Distinkcija: Društvena kritika suda ukusa 12. P. Bourdieu: Reprodukcijski Nacrt za teoriju obrazovanja 13. E. Leach: Klod Levi-Stros 14. E. Said: Orijentalizam 15. B. Malinowski: Magija, nauka i religija 16. E. Durkheim, M. Mauss: O nekim primitivnim oblicima klasifikacije 17. A. R. Radcliffe-Brown: Struktura i funkcija u primitivnom društvu

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA RELIGIJE, FIL SOC 302
Semestar, broj sati i broj bodova: V. semestar, 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Upoznavanje studenata sa osnovama sociologije religije; sa sociološkim interpretacijama religije i problemima sociologije religije; te sa osnovnim tipologijama u sociologiji religije i sa savremenim sociološkim aspektima relacije društvo-religija. Težište predmeta je na sociološkim interpretacijama fenomena religije i religioznosti. Student se osposobljava za razumijevanje teorijskih problema sociologije religije i za metodološki okvir koji sociologija koristi u proučavanju religije i religijskih fenomena i odnosa.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Religijska situacija u savremenom svijetu; određenje pojma religije kontroverze o korijenima religije; religija kao kolektivni fenomen; predmet i zadaci sociologije religije; metode sociološkog istraživanja religije; sociološke determinante religioznosti; utjecaj religija u društvu; religije i društveni konflikti; tipologija religija i organizacija; tipologija religijskih vođa; tipologija vjernika; tipologija odnosa religijskih zajednica i države; sekularizacija mit ili stvarnost; religije i brak; religije i žene; marksistička teorija religije; ateizam kao pratilac religije; teorijske kontroverze o budućnosti religije.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Acquaviva-Pace: Sociologija religija 2. I. Cvitković: Sociologija religije 3. E. Durkheim: Elementarni oblici religijskog života 4. M. Hamilton: Sociologija religije 5. H. Knoblauch: Sociologije religije 6. M. Weber: Sociologija religije

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA NASELJA, FIL SOC 303
Semestar, broj sati i broj bodova: V semestar, 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 4
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente s osnovama sociologije naselja i okoliša.
Sadržaj predmeta: Društvo i teritorij. Društveni tipovi i modeli teritorizacije. Građansko društvo i teritorij. Urbani svijet. Geneza i tipovi urbanih struktura u europskoj tradiciji. Urbanizacija i gradska modernizacija. Sociološke škole u istraživanju grada. Društvena osnovica suvremene urbanizacije. Akteri, institucije, procesi. Strukturni konflikt. Polarizacija centar-periferija. Urbanizacija i društveni razvitak. Sociološka obilježja urbanizacije u Bosni i Hercegovini. Modeli i granice urbanizacije u razdoblju socijalističke modernizacije. Sociološki aspekti prostornog i urbanističkog planiranja. Suvremene tendencije u istraživanjima odnosa društvo – okoliš. Ruralni prostor Bosne i Hercegovine – standardni razvojni problemi. Kriteriji i tipologije. Seoska socijalna zajednica: odnosi međusobnog poznavanja. Socijalne uloge i pravila ponašanja. Kulturna homogenost. Autarkija i autonomnost u odnosu na globalno društvo. Lokalna specifičnost. „Jednostavnost“ seoske privrede. Preklapanje rezidencijalnog i radnog prostora. Seosko stanovništvo. Razvoj i društvene promjene u ruralnim sredinama. Ruralna okolica velikih gradova. Uslužni sektor. Migracija stanovništva unutar područja utjecaja grada. Doseljavanje stanovništva iz udaljenih područja. Domaćinstva s poljoprivrednim i nepoljoprivrednim izvorima prihoda. Ratna stradanja bosanskohercegovačkog stanovništva. Lokalna uprava i samouprava.
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
Obavezna literatura: O. Čaldarović: Društvena dioba prostora O. Čaldarović: Urbana sociologija O. Čaldarović: Socijalna teorija i hazardni život: rizici i suvremeno društvo Marinović-Uzelac: Socijalni prostor grada I. Rogić: Stanovati i biti V. Puljić: Egsodus poljoprivrednika H. Menras: Seljačka društva. Elementi za jednu teoriju seljaštva

Naziv predmeta	UVOD U MITOLOGIJU
Šifra predmeta	FIL ETNO 301
Semestar	V
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa pojmovima mit i ritual, njihovim porijeklom i značenjem; odnos mit i ritual – savremenost.
Sadržaj predmeta	Šta i ko utiče na postanak mita? Kako se on širi u prostoru i vremenu? Koje su karakteristike i značenja rituala, i gdje i kako se on manifestira? Da li i na koji način mitovi i rituali žive danas, posebno u urbanoj sredini? Koje su veze savremenih mitova sa tradicionalnim sižeima? Baveći se ovim i drugim pitanjima, predmet predstavlja uvod u antropologiju mita, ritual i simbolizma. Studenti će biti upoznati sa načinom na koji su antropolozi, gotovo od začetka antropologije kao nauke, prilazili mitu i ritualu i na koji su ih način analizirali u njihovoj vezi sa društvom. Poseban osvrt će biti na mitologiju Slavena, kao i na ulogu mita u određenim nacionalnim narativima i posljednjim dešavanjima na prostoru bivše Jugoslavije.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad, pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. F. Ledić, Mitologija Slavena, sv. 1. Zagreb, 1969. 2. Isti, Mitologija Slavena, sv.2. Zagreb, 1970. 3. M. Vodopija, Maturiranje kao rite de passage. Narodna umjetnost, 13. Zagreb, 1976. 4. D. Bratić, Ceremonija ispraćanja radnika u penziju. Etnološke sveske, 5. Beograd, 1984, 5. I. Kovačević, Semiologija mita i rituala I – III. Tradicija – savremeno društvo – Politika. Srpski genealoški centar. Beograd, 2001. 6. A. Softić, Usmene predaje Bošnjaka. BKZ Preporod. Sarajevo, 2002. (Odabrana poglavlja) 7. A. Bošković, Mit, politika, ideologija. Beograd, 2006. 8. I. Kovačević, Antropologija tranzicije. Beograd, 2007. 9. Elijade, Mirča, Sveto i profano, 10. Leach, Edmund i D. A. Aycock, Strukturalističke interpretacije biblijskog mita 11. Gerc, Kliford, Tumačenje kultura I, str. 119-129. 12. Levi-Strauss, Claude, »Struktura mitova«, pogl. XI u knjizi 13. Strukturalna antropologija, Stvarnost, Zagreb, str. 213-239.

Naziv predmeta	ANTROPOLOGIJA USMENE KNJIŽEVNOSTI
Šifra predmeta	FIL ETNO 302
Semestar	V
Broj sati	Dva sata predavanja, jedan sat vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Cilj predmeta je da student ovlada pojmom „usmena književnost“, te odnosom pisana – usmena književost, s naglaskom na kontekst u kojem se usmena književnost ostvaruje te mjestom i ulogom prenosioca (kazivača; pjevača) u njenom oblikovanju.
Sadržaj predmeta	Predmet se, uz nužan književnohistorijski okvir, fokusira na recentna bilježenja usmene književnosti u Bosni i Hercegovini, njene prenosiocice i njene zapisivače, na odnos kazivač – zapisivač, kontekst u kojem se različiti oblici ove književnosti manifestiraju (veza usmene književnosti sa običajnom praksom i vjerovanjima, posebno onim dijelom narodnih vjerovanja koja spadaju u najstariji sloj vjerovanja na našim prostorima).
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vlajko Palavestra, Historijska usmena predanja Bosne i Hercegovine. Sarajevo, 1992. 2. A. Softić, Usmene predaje Bošnjaka. BZK Preporod. Sarajevo, 2002. 3. Ista, Zbornik bošnjačkih usmenih predaja. Biblioteka Kulturno naslijeđe. Sarajevopublishing, Sarajevo, 2005. 4. Đ. Buturović, Morići – Od stvarnosti do usmene predaje. Svjetlost, Sarajevo 1983. 5. M. Parry, Pevač priča. U: Bošnjačka književnost u književnoj kritici. Knjiga II. Usmena književnost. Priredili Đenana Buturović i Munib Maglajlić. Alef, Sarajevo 1998., str. 330 – 339. 6. A. B. Lord, Pevači: izvođenje i obuka. U: Bošnjačka književnost u književnoj kritici. Knjiga II. Usmena književnost. Priredili Đenana Buturović. Alef, Sarajevo 1998., str.340 – 354. 7. A. Softić, Usmena proza Bošnjaka. Bošnjačka književnost u 100 knjiga. BZK Preporod, Sarajevo 2004.

Naziv predmeta	UVOD U ETNOKOREOLOGIJU
Šifra predmeta	FIL ETNO 303
Semestar	V
Broj sati	Dva sata predavanja i jedan sat vježbi
Broj ECTS bodova	4
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Ovladavanje osnovnim karakteristikama narodnog plesa i ritmičkih igara, s naglaskom na bosanskohercegovački prostor. Osposobiti studenta za praktičnu primjenu znanja stečenih kroz predmet etnokoreologija (npr. rad sa kulturnoumjetničkim društvima)
Sadržaj predmeta	Primarni fokus predmeta je upoznavanje studenata sa pojavom i razvojem etnokoreologije kao nauke u Evropi, kao i njenim predmetom i metodama istraživanja. Studenti će biti upoznati sa razvojem i značenjem plesa i pokreta u različitim svjetskim kulturama i njihovom ulogom u različitim kontekstima, uključujući rituale, običaje i ceremonije. Uz raznovrsne etnografske primjere, posebna pažnja će biti posvećena razvoju etnokoreologije u BiH, sa akcentom na bilježenje i izučavanje narodnih igara i plesova na ovom području, kao i njihove lokalne i regionalne osobenosti.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad na odabranu temu, usmeni ispit
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ana Maletić, Povijest plesa starih civilizacija. Od Mezopotamije do Rima. I dio. Matica hrvatska, Zagreb, 2003. 2. Ista, Povijest plesa starih civilizacija. Azijske plesne tradicije. II dio. Matica hrvatska, Zagreb, 2003. 3. Olivera Mladenović, Kolo u Južnih Slovena. Etnografski muzej, posebna izdanja, knj. 14. Beograd, 1973. 4. Olivera Vasić, Etnokoreologija: tragovi. Beograd, 2004. 5. Tvrtko Zebec, Etnokoreolog na terenu: kontinuitet istraživanja i dileme primjene. Etnologija bliskoga: poetika i politika suvremenih terenskih istraživanja. Ur. Jasna Čapo Žmegač, Valentina Gulin Zrnić, Goran Pavel Šantek. Institut za etnologiju i folkloristiku, Zagreb, 2006, str.167 - 190. Naklada Jesenski i Turk. 6. Hajrudin Hadžić, Igre, napjevi i narodni običaji Kraljeve Sutjeske i šire okolice. Sarajevo, 2004. Biblioteka grada Sarajeva. 7. Odgovarajući članci iz Glasnika Zemaljskog muzeja BiH 8. Odabrani prilozi iz Biltena za proučavanje folkloru

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA PORODICE, FIL SOC 306
Semestar, broj sati i broj bodova: VI. semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Upoznati studente sa temeljnim sociološkim problematiziranjima fenomena porodice i strukturalnim postavkama ovog tipa društvenosti unutar kojih se isprepliću različiti odnosi i procesi.
Sadržaj predmeta: Historijske kontekstualizacije oblikovanja porodičnih veza i tipova porodice; sociološko definiranje porodice i braka; sociologija spolnosti i porodice kao međusobno uvjetovani pravci sociološkog analiziranja bračnih odnosa, porodice, potomstva, socijalizacije i seksualnosti; predmoderni concept porodice; porodica u tribalnim zajednicama; žena i porodica; problem rodnosti i spolnosti; klasične dihotomije muškosti i ženskosti; distinkcije u pojmovima muškosti i ženskosti; sociologija i analiza porodičnih i bračnih nasilja; fizičko i seksualno zlostavljanje djece; razvodi; gay odnosi; teorijske analize porodice.
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
Obavezna literatura: 1. S. Fočo: Sociologija. 2. E. Dirkem: Uvod u sociologiju porodice (D. Marinković, urednik: Emil Dirkem) 3. A. Milić: Sociologija porodice. 4. J. Lewis: End of Marriage: Individualism and intimate relations. 5. Scott, J., Treas, J., Richards, M. (eds.) The Blackwell Comaption to the Sociology of Families.

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA ZNANJA I ZNANOSTI, FIL SOC 308
Semestar, broj sati i broj bodova: VI. semestar, 2 sata predavanja i 2 sat vježbi, ECTS 4
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Upoznavanje studenata sa najvažnijim implikacijama uvjetovanosti znanja, znanstvene spoznaje društvenim kontekstom. U okviru ove discipline znanje se pojavljuje kao društveni fenomen ovisan o povijesnoj situaciji, najvažnijim društvenim institucijama, vladajućoj ideologiji, klasnim i drugim grupnim interesima, odnosima moći, društvenim pozicijama onih koji ga proizvode i njime raspolažu. Student će se osposobiti za kritičke uvide o historijskoj, društvenoj, kulturnoj i političkoj uvjetovanosti znanja i znanosti, posebno društvenih znanosti.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Izučavanje osnovnih pojmova, teorija i glavnih metoda u sociologiji znanja i znanosti. Analiza i refleksija o uvjetovanosti znanja; teorijski uvidi i analize će ustrajavati na pitanju: sociološki relativizam vs. epistemološka neovisnost znanstvenog znanja. Istraživanje znanja prirodnih znanosti i ideološke funkcije društvenih znanosti i političke uloge akademskih institucija u konkretnim odnosima dominacije unutar jednog društva. Važan segment studija sociologije znanja i znanosti će biti i kulturna uvjetovanost znanja, teko da će i etnološki/antropološki pristupi ovoj problematici biti otvoreni kroz radove eminentnih autora.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra (pismeni i usmeni).
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. P. Berger, T. Luckmann: Socijalna konstrukcija zbilje. 2. G. Devereaux: Komplementaristička etnopsihoanaliza 3. N. Elias: O procesu civilizacije. 4. M. Foucault: Nadzor i kazna 5. M. Foucault: Arheologija znanja 6. R. Koselleck: Kritika i kriza 7. T. Kuhn: Struktura znanstvenih revolucija 8. J. F. Lyotard: Postmoderno stanje 9. K. Manhajm: Ideologija i utopija 10. K. Marx: Njemačka ideologija 11. E. W. Said: Orijentalizam. 12. U. Vlaisavljević: Lepoglava i univerzitet 13. V. Milić: Sociologija saznanja

Naziv predmeta i kôd: KOGNITIVNA ANTROPOLOGIJA, FIL ETNO 304
Semestar, broj sati i broj bodova: VI. semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 8
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
Cilj predmeta: Cilj predmeta je upoznati studente sa osnovnim teorijskim i istraživačkim tokovima kognitivne antropologije kao specifične grane socijalne antropologije. Studente, u ovom smislu, treba osposobiti za razumijevanje odnosa između jezika i kulture te onoga kako se one manifestuju u društvenom svijetu. Studenti treba da steknu znanja i uvide o temeljnim lingvističim pretpostavkama kulturalnog svijeta.
Sadržaj predmeta: Osvrt na klasične kulturalne i antropološke teorije sa akcentom na etnografiju kao temeljnu metodu. Etnografija - Etnologija i Antropologija kao konstituensi kognitivne antropologije. Definiranje kognitivne antropologije. Jezik i Kultura. Kako jezik oblikuje kulturu. Lingvistička antropologija C. L. Straussa i njeni doprinosi razumijevanju univerzalnih kulturnih institucija. Jezik i Srodnička filijacija. Kultura kao mentalno preslikana jezička struktura. Antropomorfizam vs Antropogena na tlu kognitivne antropologije. Prestabiliranost mentalnog i socijalnog: simboličke pretpostavke kognitivne antropologije. Dihotomija: priroda – kultura. Kognitivne pretpostavke hermeneutike „društava izvan historije.“ Diverzivnost i historijska sličnost u (re)produkciji kulturalno divergentnih zajednica. Kognitivna antropologija kao traganje za infrastrukturu formi mišljenja zajedničkih svim ljudima.
Preduvjeti za upis predmeta: Nema
Način provjere znanja: pismeni i usmeni
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. C. Levi-Strauss: Strukturalna antropologija 2. C. Levi-Strauss: Mit i Značenje 3. C. Levi Strauss: Mitologike 4. B. Malinowski: Znanstvena teorija kultura
Dodatna i preporučena literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. Z. Dodda: Introduction to Sociocultural Anthropology 2. P. Bourdieu: Logic of Practice 3. B. Wiseman: C. Levi-Strauss 4. J. Eller: Introducing Anthropology of Religion-Culture to the Ultimate

Naziv predmeta	OČUVANJE KULTURNOG NASLIJEĐA
Šifra predmeta	FIL ETNO 305
Semestar	VI
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja i vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa načinima i tehnikama očuvanja materijalnog i nematerijalnog naslijeđa kroz etnološko i antropološko djelovanje.
Sadržaj predmeta	Osnovne teorijske postavke o materijalnom odnosno nematerijalnom kulturnom naslijeđu. Načini i metode zaštite. Uloga etnologa i etnologije kao znanosti u očuvanju materijalnog i nematerijalnog kulturnog naslijeđa. Problemi i izazovi u očuvanju kulturne baštine, s posebnim osvrtom na izvanredne okolnosti kao što su prirodne katastrofe, ratni sukobi, itd. Uloga UNESCO-a u zaštiti i očuvanju kulturne baštine. Konvencije o zaštiti materijalne i nematerijalne baštine i njihova primjena u praksi.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad; pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zakon o kulturnim dobrima BiH (nacrt) www.fnks.gov.ba/kultura/legislativa/bih/42.pdf 2. Vallenska načela za očuvanje i upravljanje povijesnim gradovima, naseljima i urbanim područjima. 3. Konvencija o zaštiti nematerijalnog naslijeđa. 4. Konvencija o zaštiti svjetske kulturne baštine.

Naziv predmeta i kôd: SAVREMENA SOCIOLOGIJA, FIL SOC 401
Semestar, broj sati i broj bodova: 1 (VII) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa najznačajnijim sociološkim teorijama i rekonfiguracijama u oblasti sociološke metodologije sa pomakom od pozitivizma ka interpretativnim, komparativnim i pluralističkim metodološkim formama u cilju boljeg razumijevanja savremenih društvenih konstelacija. Studenti će biti u stanju analizirati i reflektirati o svim značajnijim sociološkim postavkama od strukturalnog funkcionalizma i konfliktnih teorija ka posparsonsovskim teorijama unutar druge modernosti.
Sadržaj predmeta: Savremene teorijske i empirijske spoznaje o društvu; osnove kritičke teorije društva; fenomenološka sociologija i etnometodologija; strukturalni funkcionalizam, marksizam i kritička teorija; Giddens i teorija strukturacije, Habermas i teorija komunikativnog djelovanja, Beck i koncept rizika; konstruktivizam i interpretativizam; Bourdieu i problem habitusa; postmodernost i kraj moderne? Mogućnost zasnivanja sociologije bosanskohercegovačkog društva.
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
Obavezna literatura: Salih Fočo: Sociologija Anthony Giddens: Sociologija Talkot Parsons: Društva Niklas Luman: Teorije društva. Gofman: Kako se predstavljamo u svakodnevnom životu Habermas: Problemi legitimacije u kasnom kapitalizmu Ritzer: Mekdonaldizacija života Habermas: odabrana poglavlja iz Theory of Communicative Action Giddens: The Constitution of Society Bourdies: Logic of Practice
Dodatna i preporučena literatura:

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA ETNICITETA, FIL SOC 311
Semestar, broj sati i broj bodova: 1 (VII) semestar, 2 sata predavanja i 1 sat vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezan
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Upoznati studente prve godine studija sa idejama klasičnih i suvremenih sociologa u oblasti shvatanja etniciteta i njegovih ključnih pojmova. Etnicitet i pripadanje etničkim zajednicama. Osoposobiti studente da razlikuju i uočavaju razliku između pojmova naroda, nacije, klase, etnije itd. Uputiti studente u najrelevantnije teorijske pristupe problemu etniciteta na način da ih mogu prepoznati u društvu oko sebe.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Sociološko razumijevanje i interpretiranje etniciteta. Što je etnicitet u sociologiji? Etnicitet i pojmovi koji ga određuju. Mjesto i značaj etniciteta u klasičnim sociološkim djelima. Marxovo, Weberovo i Durkheimovo određenje etnije. Politička ekonomija i etnicitet; Neomarksističko tumačenje etniciteta. Etnicitet i problem društvene integracije. G. H Mead i sociologija simboličkog interakcionizma – problem stvarnosti etničkih grupa. Sociobiologija i etnicitet – teorijski problem o identitetu. Etnicitet u rukama političkih subjekata (Mills, Michels, Pareto, Mosca) Problem etniciteta u BiH društvu (diferenciranje pojmova etnonacionalizam, nacija, etnija, nacionalizam, etnički identitet, etnonacionalni identitet, etno-religijski identitet).</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
<p>Način provjere znanja: Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni usmeni ispit na kraju semestra.</p>
<p>Obavezna literatura:</p> <p>S. Malešević: Sociologija etniciteta E. Smit: Nacionalni identitet A. Smith: Nacionalizam i modernizam S. Fočo: Ogleđi o tranziciji S. Fočo: Jugoslovenski kaos i bosanska tragedija I. Komšić: Teorija socijalne pulsacije Hutchinson i Smith: Ethnicity (zbornik tekstova)</p>

Naziv predmeta	ETNOLOŠKA MUZEOLOGIJA
Šifra predmeta	FIL ETNO 401
Semestar	I (VII)
Broj sati	Dva sata predavanja, dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja i vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Student kroz ovaj predmet treba da stekne osnovna znanja iz oblasti muzeologije, posebno one koja se odnosi na etnološke muzeje i specifičnosti formiranja, obrade, čuvanja i prezentacije etnološke građe.
Sadržaj predmeta	Osnovne postavke muzeologijske znanosti. Nastanak i razvoj muzeja. Muzejski predmeti i muzejske zbirke – od ulaska u muzej do prezentacije (pronalazak, inventarizacija, dokumentacija, čuvanje, izlaganje). Stalne i povremene muzejske postavke: od koncepcije do realizacije. Etnološke zbirke – karakteristike i specifičnosti. Povezanost etnologije i muzeja. Muzeji kao učilišta. Muzejska etika.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. I. Maroević, Uvod u muzeologiju. Zagreb, 1993. 2. Tomislav Šola, Marketing u muzejima: Ili o vrlini i kako je obznaniti. Zagreb: 2001. 3. Zvezdana Antoš i Ana Mlinar. Upute za čuvanje etnografskih zbirki. Zagreb: 2004. 4. Ivo Marojević, Sadašnjost baštine. Zagreb: 1986. 5. Jadran Kale, Kako izložiti tradiciju in situ: projektni zadatak Rossini i Mata vulj u Šibeniku. Etnološka istraživanja 16 (2011), str. 7-43 6. Ljiljana Gavrilović, Muzeologija u vakuumu. Etnoantropološki problemi n.s., god.I, sv.2. Beograd, 2006.

Naziv predmeta i kôd: IP SOCIOLOGIJA POLITIKE FIL SOC 416
Semestar, broj sati i broj bodova: 1 (VII) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Steći osnovna znanja iz politike kao praktične filozofije i moderne teorije moći i političkih odnosa
Sadržaj predmeta: Stara nauka o politici (politička filozofija). Antički „polis“ i rimska „res publica“ kao paradigma predmeta stare nauke o politici. Nova nauka o politici – politička sociologija kao nauka o uzročno-funkcionalnim odnosima između društvenih pojava : nauka o uspostavljanju, funkcioniranju i mijenjanju (političkih) odnosa u društvu. Institucionaliziranje politike: državni poredak, političke partije, politički pokreti, grupe za pritisak, javno mnijenje i dr. Pojam vladavine. Moć i politička vlast. Opće karakteristike političke vlasti. Klasna borba kao politička borba. Tipovi političke vladavine. Sociologija države. Sociologija političkih stranaka. Sociologija političkih pokreta.
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
Obavezna literatura: Aristotel: Politika, Nikomahova etika Platon: Država Makijaveli: Vladalac Hobbes: Levijatan T. More: Utopija R. Mills: Elita vlasti J. Habermas: Tehnika i znanost kao ideologija J. Habermas: Teorija i praksa J. Habermas: Problemi legitimacije u kasnom kapitalizmu, Javno mnijenje

Naziv predmeta i kôd: IP SOCIOLOGIJA KONFLIKATA, FIL. SOC 408
Semestar, broj sati i broj bodova: 1 (VII) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
Cilj predmeta: Upoznavanje studenata sa klasičnim i savremenim koncepcijama, formama i tipovima konflikata i njihovim manifestacijama u društvu
Sadržaj predmeta: <p>Određivanje karaktera sociologija konflikata u pojmovnom, sadržinskom i metodološkom smislu; analiziranje teorijskog pristupa fenomenu konfliktnosti od njegovih mikrointerakcionističkih do višestrukih formi poput rata, unutargrupnih i međugrupnih konfliktnih manifestacija. Analiza i interpretacija savremenih oblika konfliktnosti, latentnih i manifestnih formi, te društvenih refleksija, stavova i reakcija na ove društvene fenomene.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Seminarski radovi koji se prezentiraju i interpretiraju na vježbama, parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
Obavezna literatura: <ol style="list-style-type: none"> 1. S. Fočo: Jugoslovenski kaos i bosanska tragedija 2. G. le Bone: Psihologija gomile 3. A. Touraine: Sociologija društvenih pokreta 4. S. Malešević: Sociologija rata i nasilja 5. K. N. Waltz: Čovjek, država i rat 6. A. Touraine: Kritika modernosti 7. M. Howard: Rat u europskoj povijesti 8. G. Agamben: Homo sacer 9. R. Dahrendorf: The modern social conflict

Naziv predmeta	IP TRADICIONALNI ZANATI BOSNE I HERCEGOVINE
Šifra predmeta	FIL ETNO 402
Semestar	1 (VII)
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja i vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Student se kroz ovaj predmet upoznaje sa pojmom tradicionalni zanati, zatim razvojem zanata na prostoru Bosne i Hercegovine, osnovnim odlikama seoskih zanata. Stiče osnovna znanja o tradicionalnim gradskim zanatima i njihovom razvoju, karakteristikama, uzrocima stagnacije, kao i o mjestu i ulozi tradicionalnih zanata kao segmentu savremene turističke ponude.
Sadržaj predmeta	Predmet prati tradicionalne zanate Bosne i Hercegovine od prvih pisanih tragova koji se odnose na srednji vijek, preko ekspanzije i razvoja zanatsva u vrijeme osmanske vladavine; obuhvata predstavljanje najvažnijih zanatskih centara BiH u periodu 15. - 19. stoljeće, uzroke odumiranja tradicionalnih zanata, uticaj industrijalizacije na zanatsku proizvodnju; seoski i gradski zanati danas u BiH. U sklopu predmeta studentu će biti omogućeno i praktično upoznavanje sa pojedinim zanatima (posjeta drvorezbarima u Konjicu; sarajevskim zanačijama - papudžijama, kazandžijama, zlatarima, užarima; grnčarima u Višnjici kod Kiseljaka; u Goduši kod Visokog zanačijama koji proizvode tradicionalne muzičke instrumente - frule jednojke i dvojke).
Preuvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad; pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Riza Muderizović, Popis sarajevskih zanatlija iz god. 1848. GZM, god. XLI, 1929, sv.2, (za historiju i etnografiju), str.5 - 32. 2. Hamdija Kreševljaković, Esnafi i obrti u BiH (1463.-1878.) Izabrana djela, knj. II, Sarajevo, 1991. 3. S. Marković, C. Popović, Nekoliko podataka o livanjskom vezu srebrnom žicom po drvetu. GZM, n.s. sv. VI, 1952, str. 333 - 338. 4. Ante Kalmeta, O seljačkom lončarstvu u zapadnoj i srednjoj Bosni. GZM, n.s. Istorija i etnografija, sv. IX, 1954, str. 127 - 168. 5. Zorislava Marković, Izrada češljeva, čibuča i svirala u Goduši kod Visokog. GZM, n.s. Istorija i etnografija, sv.X, 1955, str. 161 - 180. 6. Cvetko Đ. Popović, Lončarstvo u Bosni i Hercegovini. GZM, n.s. Istorija i etnografija, sv. XI, 1956, str. 95 - 122. 7. Ljiljana Beljkašić, O abadžijskom zanatu u Sarajevu. GZM, n.s. Istorija i

	<p>etnografija, sv. XI, 1956, str.141 – 164.</p> <p>8. Cvetko Đ. Popović, Samardžijski zanat u Bosni i Hercegovini. GZM, n.s. Etnografija, sv. XIII, 1958, str. 99 – 114.</p> <p>9. Radomir Stanić, Prilog proučavanju starih mostarskih zanata. GZM, n.s. Etnologija, sv. XXII, 1967, str.145 – 160.</p> <p>10. Vilma Niškanović, Kujundžijski zanat i nakit u Sarajevu u XIX i XX veku GZM, n.s. Etnologija, sv.40, 1985, str.175 – 194.</p>
--	--

Naziv predmeta	IP TRADICIJSKA MEDICINA
Šifra predmeta	FIL ETNO 404
Semestar	1 (VII)
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	4
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja i vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa najznačajnijim teorijama vezanim za tradicijsku medicinu, ovladavanje osnovnom terminologijom te metodologijom istraživanja u oblasti etnomedicine.
Sadržaj predmeta	Tradicijska medicina kroz vrijeme. Specifičnosti etnološkog i antropološkog pristupa u prikupljanju, obradi i prezentaciji ovog nematerijalnog kulturnog naslijeđa. Koncept zdravlja i bolesti u različitim kulturama. Oblici i vidovi tradicijske medicine. Tehnike i metode liječenja u tradicijskoj medicini. Tradicijska medicina u BiH, odlike i specifičnosti. Odnos oficijelne i tradicijske medicine: od osporavanja do prihvatanja.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad; pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Aida Breno et al., Narodna medicina. Etnografski muzej Zagreb, 2001. 2. Tanja Bukovčan Žufika, Narodna medicina kao predmet etnologije. Studia ethnologica Croatica 14/15, Odsjek za etnologiju i kulturnu antropologiju Filozofskog fakulteta u Zagrebu. Zagreb 2004. 3. Tanja Bukovčan, Želim znati koga ću voljeti i kamo ići na liječenje – aktivizam u istraživanju komplementarne i alternativne medicine u Hrvatskoj. Etnološka istraživanja 1, 12/13, str.63 – 76. Etnografski muzej Zagreb 4. Mary Douglas, Čisto i opasno. Algoritam, Zagreb, 2004. 5. Aida Benko, Etnomedicina. Etnološka istraživanja 6, str. 103 – 115. 6. Ista, Shvaćanje tijela u narodnoj medicini. Hrvatska revija 4/1, str.108 – 112. 7. Ista, Praktičari narodne medicine. Etnološka istraživanja 1/10, str.103 – 127. 8. Željko Dugac, Voda u magijskim obredima narodne medicine. Hrvatska voda 10/44, str.238 – 242. 9. Mirjana Randić, Narodna medicina: liječenje magijskim postupcima. Sociologija sela 41/1-2, 67 -85. Zagreb, 2003. 10. Radmila Filipović – Fabijanić, Narodna medicina i narodna vjerovanja.

	<p>Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s. Etnologija, sv.XIX, 1964, Etnološko-folkloristička istraživanja u Žepi, str. 209 - 236.</p> <p>11. Ista, Narodna medicina istočne Hercegovine. Glasnik ZM, n.s. Etnologija, sv. XXIII, 1968, str.35 -76.</p> <p>12. Izabrani radovi iz Glasnika Zemaljskog muzeja BiH</p>
--	--

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA KOMUNIKACIJE, FIL SOC 403
Semestar, broj sati i broj bodova: 2 (VIII) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Upoznati studente sa glavnim topikama komunikoloških istraživanja te sa metodama i spoznajnim oblicima koji nastaju u procesu društvenog komuniciranja. Studenti dobijaju uvid u istraživanje društvene funkcije i biti komunikacije te o njenoj povezanosti sa ambijentom inteligentnog prostora kojeg pružaju savremene informacijske i komunikacijske tehnologije kao i sa objašnjenjem vizualnih i mentalnih transformacija i interpretacije komunikacijskog signala.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Sklop 1: metodologija komunikoloških istraživanja: ukazati na spoznajnoteorijska i metodološka ishodišta istraživanja društvene komunikacije. Izlaganje aktualnih problema relevantnih za empirijska istraživanja. Sklop 2: teorije komuniciranja: diferenciranje komunikacije prema kontekstima i prema nivoima, te sa Craigovom klasifikacijom komunikoloških tradicija i teorija (retoričke, semiotičke, fenomenološke, kibernetičke, sociopsihološke, kritičke i sociokulturne). Sklop 3: psihologija komuniciranja: komuniciranje kao cjelovita simbolsko/informacijska aktivnost koja uključuje analizu verbalnih i neverbalnih formi komuniciranja i analiza psihosocijalnog konteksta komuniciranja. Sklop 4: osnove vizualne komunikacije: eksplicacija koncepata morfoloških, ikonografskih i strukturalnih analiza oblikovanja vizualnih komunikacija.</p>
Preduvjeti za upis predmeta:
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
<p>Obavezna literatura:</p> <p>U. Eko: Kultura, informacija, komunikacija M. McLuhan: Poznavanje opština: čovekovih produžetaka F. Vreg: Društveno komuniciranje J. Caune: Estetika komunikacije N. Ibrulj: Stoljeće rearanžiranja: eseji o identitetu, znanju i društvu</p>

Naziv predmeta i kôd: SOCIOLOGIJA MOĆI I LJUDSKIH PRAVA, FIL SOC 402
Semestar, broj sati i broj bodova: 2/(VIII) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Proučavanje moći kao najvažnijeg društvenog fenomena je danas osnovni cilj društvene nauke. Historija fenomena moći je povezana s historijom ljudskog društva, nastankom države i oblicima njene vlasti. Danas je ovaj fenomen usko povezan s afirmacijom ljudskih prava, demokratizacijom države i globalizacijom svijeta. U današnjem konfliktom svijetu koga karakteriziraju globalizacija sile i terorizma, proučavanje odnosa moći i ljudskih prava je od prvorazrednog teorijskog i praktično-političkog značaja.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>studenti se upoznaju sa temeljnim značenjima kategorije moći kao takve, odnosa između moći, politike i vlasti, problema legitimiteta i legalnosti moći. Studenti će se nastojati upoznati sa problemom i fenomenom državne moći i njenim sredstvima, sa tipovima državne moći, totalitarne moći i savremenim legitimitranjima moći.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: položen ispit iz Savremene sociologije
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
<p>Obavezna literatura:</p> <p>Anthony Giddens: <i>Sociologija</i></p> <p>Weber, Max: <i>Vlast i politika</i></p> <p>Robert A. Dahl: <i>Demokracija i njeni kritičari</i></p> <p>John Grey: <i>Liberalizam</i></p> <p>Hannah Arendt: <i>Totalitarizam</i></p> <p>R. Kalanj: <i>Ideologija, utopija, moć</i></p> <p>J. Galbraith: <i>Anatomija moći</i></p> <p>R. Dahl: <i>Poltrhija</i></p>

Naziv predmeta	ETNOLOGIJA BOSANSKE DIJASPORE
Šifra predmeta	FIL ETNO 405
Semestar	II (VIII)
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa etnografskim istraživanjem bosanske dijaspori i njenim značajem i ulogom u bosanskohercegovačkom društvu.
Sadržaj predmeta	Predmet predstavlja uvod u problematiku bosanske dijaspori nastale kao rezultat rata 1992-1995. Teme koje će biti obrađene kroz dostupnu etnografsku literaturu uključuju, ali nisu limitirane na: prisilna i dobrovoljna selovanja; razlike i poimanje izbjeglice vs. emigrant; pitanje transnacionalizma kao globalne pojave, te teoretski pristupi istom; pitanje asimilacije i integracije Bosanaca u dijaspori, sa razlikama u prvoj i drugoj generaciji emigranata; (ne)pripadanje; bosanske zajednice i udruženja u dijaspori i njihov doprinos očuvanju bosanske kulture i jezika u dijaspori; identiteti u pokretu; tradicionalizam prvih generacija emigranata i hibridnost druge generacije ("Bosanci" u Americi i "Amerikanci" u Bosni); percepcije i značaj dijaspori u savremenom bosanskohercegovačkom društvu.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Valenta, Marko, and Sabrina P. Ramet. 2011. <i>The Bosnian Diaspora: Integration in Transnational Communities</i>. Surrey, England: Ashgate. 2. Halilovich, Hariz. 2013. <i>Places of Pain: Forced Displacement, Popular Memory and Trans-local Identities in Bosnian War-torn Communities</i>. New York: Berghahn. 3. Isti, 2012. "Trans-local Communities in the Age of Transnationalism: Bosnians in Diaspora." <i>International Migration</i> 50(1). 4. Isti, 2013. "Bosnjačka dijaspora kao integralni faktor bosanskohercegovačke države. <i>Godišnjak Bošnjačke zajednice kulture "Preporod"</i> 1: 189-203. 5. Isti, 2006 Bosanskohercegovačka dijaspora u vrtlogu globalnih migracija: izazov i šanse za Bosnu i Hercegovinu." <i>Pregled</i> 3: 193-218. 6. Kozorog, Miha, and Alenka Burtulovic. 2015. "Sevdalinka in Exile, Revisited: Young Bosnian Refugees' Music-Making in Ljubljana in the 1990s (A Note on Applied Ethnomusicology)." <i>Narodno Umjetnost</i> 52(1): 121-142.

Naziv predmeta	ETNOLOŠKO ISTRAŽIVANJE (SEMINAR)
Šifra predmeta	FIL ETNO 406
Semestar	II (VIII)
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata seminara
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja i semiar
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Uvesti studenta u specifičnosti etnološkog terenskoistraživačkog rada te ga osposobiti za samostalan rad u ovom važnom segmentu etnologije.
Sadržaj predmeta	U toku ovog seminara, student će izabrati temu po svom izboru i obaviti potrebno arhivsko i terensko istraživanje koristeći se metodama naučenim u predmetu Metodologija etnološkog istraživanja I. Studenti su obavezni napisati rad kao rezultat ovog istraživanja i prezentirati ga uz upotrebu savremene tehnologije (fotografije i zapisi sa terena, arhivske fotografije, PowerPoint prezentacija).
Preduvjeti za upis predmeta	Položen ispit iz <i>Metodologije etnoloških istraživanja I</i>
Način provjere znanja	Pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	Po individualnom izboru, uz konsultaciju sa profesorom.

Naziv predmeta i kôd: IP SOCIJALNA POVIJEST IDEJA FIL.SOC 409
Semestar, broj sati i broj bodova: 2 (VIII) semestar, 2 sat predavanja 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Cilj kolegija je upoznati studente sociologije sa klasičnim i suvremenim koncepcijama socijalne misli koje su formirale temeljne socijalne konstelacije evropskog načina mišljenja i djelovanja u cjelini.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Određivanje predmeta "Socijalna povijest ideja"povijest i socijalna povijest ideja; čovjek, rad mišljenje, materijalna i duhovna proizvodnja; čovjek kao društveno biće i biće koje proizvodi povijesni svijet. Komparativno razmatranje reprezentativnih koncepcija čovjeka i povijesti. 2. Interpretacija povijesti i socijalne povijesti ideja; Idealističke interpretacije povijesti i povijesti ideja - Platon, Hegel, Comte, Dirkhem; Klasično-materijalistička interpretacija (od naivnog realizma do historijskog materijalizma) 3. Povijesno konstituiranje, trajanje i povijesna mijena idejnih tvorbi; društvene determinante, priroda i odnos mita i logosa;nastanak, ustrojstvo i društvena funkcija svijetonazora; filozofske ideje i filozofski pogleda na svijet; ideje čovjeka i zajednice; ideje društva i države, polis, socijalna utopija, prirodopravne teorije, moderne teorije društva; socijalne determinatne i socijalne funkcijeumjetničkih i kulturnih tvorbi; znanje, znanost i ideologija; konstituiranje i razvoj modernih društvenih znanosti, odnos prirodnih i društvenih znanosti, razlozi diferencijacije znanosti. Savremene ideje o društvenom i političkom ustrojstvu.
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra.Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
<p>Obavezna literatura:</p> <p>Vojislav Stanojčić, Politička teorija.</p> <p>Kale. E , Povijest civilizacija.</p> <p>Nerkez Smalagić, Historija političkih doktrina.</p> <p>Mišel Lalman, Istorija socioloških ideja.</p> <p>A. Molnar: Rasprave o demokratskoj ustavnoj državi.</p> <p>M. Cacciari: Geo-filozofija Europe.</p> <p>C. Schmitt: Politički ustav</p>

Naziv predmeta i kôd: IP SOCIOLOGIJA RADA FIL SOC 419
Semestar, broj sati i broj bodova: 2 (VIII) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 6
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanje i vježbe
Status predmeta: izborni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Proučiti osnovna i specijalna znanja o nastanku sociologije rada kao moderne znanosti društva i utvrditi društvene posljedice industrijske i postindustrijske civilizacije.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Nastanak industrije i osnovne etape njenog razvoja. Osnovni faktori koji uređuju i modeliraju ritam i moduse razvoja industrijskih struktura. Podjela rada – vrste podjele i uticaj na formiranje industrijskih struktura i industrijskih odnosa. Industrijski odnosi, njihovi oblici i karakteristike. Nastanak sociologije rada. Metode sociologije rada. Pojam industrijskog društva. Tehnika kao „ideologija“. Tehnički napredak i socijalni životni svijet. Pojam programiranog društva. Uloga novih tehnologija u rastvaranju klasičnih društvenih struktura. Nove tehnologije i nove društvene klase i sukobi. Nove tehnologije i totalitarna društva. Informatičke tehnologije i društvena moć. Nove tehnologije i mogućnost novih društvenih pokreta. Nove tehnologije i novi društveni pokreti. Automatizacija i automatizirano društvo. Automatizacija i alijenacija. Integracija i alijenacija pojedinaca u modernom preduzeću. Automtizacija i osoba. Automatizacija i novi oblici civilizacije.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: Esej #1 na sredini semestra. Test # 1 na kraju semestra. Usmeni završni ispit.
<p>Obavezna literatura:</p> <p>Ž. Fridman: Kuda ide ljudski rad</p> <p>Ž. Fridman: Razmrvljeni rad</p> <p>Pjer Navil, Žorž Fridman: Sociologija rada</p> <p>P. Navil: U susret automatiziranom društvu</p> <p>A. Turen: Postindustrijsko društvo</p> <p>Dž.K. Galbrajt: Nova industrijska država</p> <p>E. Dirkem: O podjeli društvenog rada</p> <p>J. Habermas: Tehnika i znanost kao „ideologija“</p>

Naziv predmeta	IP ANTROPOLOGIJA SMRTI
Šifra predmeta	FIL ETNO 407
Semestar	II (VIII)
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	6
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Osposobljavanje studenta za samostalno prepoznavanje i tumačenje različitih običajnih radnji koje se vezuju za vrijeme prije smrti, za sam čas smrti, i nakon smrti, s posebnim akcentom na odnos smrt - zajednica živih.
Sadržaj predmeta	Smrt kao predmet etnoloških i antropoloških istraživanja. Pogledi na smrt u različitim zajednicama i kulturama. Smrt: od nijekanja do prihvatanja. Smrt kao narušavanje ustaljenog reda. Prostor i smrt. Pojam nečistog i apotropejsko-profilaktičke radnje. Smrt i savremenost. Groblja - spomenici mrtvih ili spomenici živih? Razlike i sličnosti između etnološkog i antropološkog pristupa smrti.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. L. V. Toma. Antropologija smrti I i II. Beograd, 1980. 2. Arnold van Genep. Obredi prelaza. Beograd: 2005. 3. Ljubomir Tadić, Zagonetka smrti. Smrt kao tema religije i filozofije. Beograd: 2003. 4. Glasnici Zemaljskog Muzeja BiH (odabrani radovi)

Naziv predmeta i kôd: METODE I TEHNIKE ZNANSTVENIH ISTRAŽIVANJA, FIL SOC 501
Semestar, broj sati i broj bodova: 3 (IX) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Osposobljavanje studenata za samostalno kritičko reflektiranje o problemima društva sa naglaskom na kvalitetat znanstvenoistraživački rad kako u oblasti teorijskih tako i u oblasti empirijskih znanosti i saznanja.</p>
<p>Sadržaj predmeta: Definiranje znanosti; definiranje i problematiziranje koncepta znanstvenog istraživanja; uvod u metodologiju, postupci istraživanja u znanosti i rezultati koji se odlikuju argumentativnom transparentnošću, relijabilnošću i empirijskom verifikabilnošću. Znanost kao teorija i kao praksa, kao metodologija i kao imaginacija. Metodološki pristup društvenoj stvarnosti; analiza tehničkog aspekta metodologije; strategijski i teleološki pristup metodološkog istraživanja, znanstveno istraživanje sa elementima falsifikacionizma kao protuteža ortodoksnim i rigidno uspostavljenim plauzibilitetima klasičnih metodologija; faze istraživačkog postupka; smisao heurističkih komponenti istraživanja; savremene koncepcije metodologije i tehničkog instrumentarija u istraživanjima u znanosti</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A. Vujević: Uvođenje u znanstveni rad. 2. M. Cohen, E. Nagel: Uvod u logiku i naučni metod. 3. T. Kuhn: Struktura znanstvenih revolucija 4. M. Filipović: Metodologija znanosti i znanstvenog rada 5. L. Wittgenstein: O izvjesnosti. 6. K. Popper: Logika naučnog otkrića 7. H. Poincare: Znanost i hipoteza

Naziv predmeta i kôd: PRIMIJENJENA SOCIOLOGIJA, FIL SOC 504
Semestar, broj sati i broj bodova: 3 (IX.) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: obavezni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>Upoznavanje studenata završnog semestra sa najaktualnijim teorijskim i metodološkim koncepcijama koje se koriste u oblasti aplikativne sociologije i ukazivanje na značaj sociologije kao praktične znanosti u razumijevanju i analizi svakodnevnih društvenih relacija, fenomena i procesa.</p>
<p>Sadržaj predmeta: identitet, prostor i vrijeme; sociološka vizija i spoznaja čovjeka kao društvenog aktera; pluralizacija svakodnevnog života i utjecaj kultura na oblikovanje raznih oblika društvenih identiteta. Subkultura, alternativna kultura i životni stilovi; individualni koncept življenja; društvena dinamika kretanja i pokretljivosti aktera u savremenom dobu globalizma i transnacionalnih procesa. Istraživanje društvenih fenomena, društvenih identiteta i relacija, životnih stilova, društvenih grupa u okviru kojih se realiziraju konsenzualne, konfliktne, predvidive i nepredvidive forme društvenog djelovanja. Smisao sociologije kao aplikativne znanosti u izučavanju društvenih grupa i relacija.</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
<p>Obavezna literatura:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. R. Supek: Zanat sociologa 2. V. Milić: Sociološki metod 3. A. Giddens: New Rules of Sociological Method 4. V. Jupp (ed.): The Sage Dictionary of Social Research Methods.

Naziv predmeta	METODOLOGIJA ETNOLOŠKOG ISTRAŽIVANJA I
Šifra predmeta	FIL ETNO 501
Semestar	3 (IX.)
Broj sati	Dva sata predavanja, dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Uputiti studenta u metodologiju etnoloških istraživanja te osposobiti ga za vlastiti terenskoistraživački rad, i to za sve faze takvog rada – priprema i razrada projekta, prikupljanje, klasifikacija, obrada te prezentacija prikupljene građe.
Sadržaj predmeta	Predmet upoznaje studente sa osnovima istraživanja u etnologiji i antropologiji, uključujući arhivski rad, terenski rad (aktivna i pasivna opservacija – učesnik vs. promatrač), sastavljanje intervjua, klasifikaciju, transkripciju i pohranjivanje etnografskog materijala, prikupljanje vizuelnih podataka (fotografija i video zapis), kao i osnove virtuelnog terenskog istraživanja (internet). Osvrt na odnos istraživač-informator, pitanje autorstva u etnološkim i antropološkim radovima, kao i pitanje etike etnološkog istraživanja.
Preduvjeti za upis predmeta	Za upis u četvrti semestar, položen ispit iz prethodnog semestra
Način provjere znanja	Seminarski rad u toku semestra; završni ispit (pismeni i usmeni)
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. M. Milenković, Istorija postmoderne antropologije. Teorija etnografije. Etnološka biblioteka, knj.24. Srpski genealoški centar. Odeljenje za etnologiju i antropologiju Filozofskog fakulteta. Beograd, 2007. 2. Isti, Ispitanik. U: Mimica, Aljoša (ur), Bogdanović, Marija (ur), Sociološki rečnik. 1. izdanje. Zavod za udžbenike.Beograd, 2007. 3. Isto, Istraživanje, terensko, str. 209 – 210 4. Isto, Lična jednačina istraživača, str. 204 -286 5. Jasna Čapo Žmegač, Etnologija bliskoga. Institut za etnologiju i folkloristiku. Zagreb, 2006. (odabrana poglavlja) 6. Kliford Gerc, Tumačenje kultura. Biblioteka XX vek. Beograd, 1998. 7. Potkonjak, Sanja. 2014. Teren za etnologue pocetnike. Zagreb.

Naziv predmeta	IP ETNOLOGIJA I TURIZAM
Šifra predmeta	FIL ETNO 502
Semestar	III (IX)
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Kroz ovaj predmet, student treba da usvoji osnovna teorijska znanja vezana za turizam iz vizure etnologije i antropologije.
Sadržaj predmeta	Usvajanje osnovnih znanja o turizmu i njegovom nastanku te razvoju kroz historiju. Klasifikacija turizma, s posebnim akcentom na kulturni turizam. Turizam i globalizacijski procesi. Putovanje kao susret sa Nepoznatim i Drugim. Karakteristike etnološkog i antropološkog pristupa turizmu. Mogućnosti i načini primjene etnoloških znanja u oblasti turizma.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad; pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Abeceda kulturnog turizma. Zagreb, Meandar, 2008 2. Etnologija i kulturni turizam. Zagreb, 2006. FF Pres. Ur. T. Petrović Leš i T. Pletenac. 3. Dunja Rihtman-Auguštin, Tradicionalna kultura i turizam: dvije neiskorištene šanse. Dometi 3 (6), Zagreb, 1970, str.4 - 11. 4. D. A. Jelinčić, Od kulturnog do kreativnog. Od opipljivog do neopipljivog. U: Abeceda kulturnog turizma. Zagreb, 2008.

Naziv predmeta	IP SEVDALINKA: POSTANAK, RAZVOJ I PROMJENE
Šifra predmeta	FIL ETNO 503
Semestar	III (IX)
Broj sati	Dva sata predavanja i dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, seminar, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Upoznavanje studenta sa postankom, razvojem i promjenama sevdalinke kao nematerijalne kulturne baštine bosansko-hercegovačkog naroda, te kao bitnim produktom bosansko-hercegovačke kulture.
Sadržaj predmeta	Nastanak sevdalinke kao produkta specifičnih kulturno-historijskih okolnosti u BiH. Karakteristike sevdalinke u njenom izvornom obliku. Promjene u okolnostima izvođenja sevdalinke. Sevdalinka: ženska ili muška pjesma? Razvoj sevdalinke kroz 18. i 19. stoljeće i uticaj zapadno-evropske kulture sa početka 20. stoljeća. Standardizacija sevdalinke sredinom 20. stoljeća. Sevdalinka i uticaj medija. Uticaj socijalističke ideologije na razvoj sevdalinke. Zlatno doba sevdalinke i njeni najznačajniji interpretatori. Sevdalinka i orijentalizam. Uloga sevdalinke u nastanku novih muzičkih pojava sa kraja 20. stoljeća. Sevdalinka kao nacionalna pjesma bošnjačkog naroda tokom 1990-tih godina. Savremeni povrat sevdalinke: reformatori i revitalizatori; inovatori i konzervativci. Novi sevdah.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad; pismeni i usmeni ispit na kraju semestra
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Milošević, Vlado. 1969. Sevdalinka. Banja Luka. 2. Pekka Pennanen, Risto. 2010. Melancholic Airs of the Orient –Bosnian Sevdalinka Music as an Orientalist and National Symbol. Studies across Disciplines in the Humanities and Social Sciences 9. Helsinki: Helsinki Collegium for Advanced Studies. 76–90. 3. Petrović, Ankica. 1989. "Correlation Between The Musical Content Of Jewish Sephardic Songs And Traditional Muslim Lyrics "Sevdalinka" In Bosnia." Proceedings of the World Congress of Jewish Studies / Vol. Division D, Volume II: Art, Folklore And Music pp. 165-171. 4. Petrović, Ankica. 1989. "Paradoxes of Muslim Music in Bosnia and Herzegovina." 5. Asian Music Vol. 20, No. 1 pp. 128-147. 6. Karaca-Beljak, Tamara. 2005. "Bosnian Urban Traditional Song In

	<p>Transformation: From Ludvik Kuba To Electronic Medias." Traditiones 34(1): 165-176.</p> <p>7. Petrovic, Davor. 2012. Četiri okvira za jednu pesmu: kratka biografija sevdalinke. Etnološko-antropološke svесke 19 (8): 25-46.</p> <p>8. Said, Edward W. 1999. Orijentalizam. Zagreb: Konzor.</p>
--	---

Naziv predmeta	IP OBIČAJI STANOVNIŠTVA BOSNE I HERCEGOVINE
Šifra predmeta	FIL ETNO 504
Semestar	III (IX)
Broj sati	Dva sata predavanja, dva sata vježbi
Broj ECTS bodova	5
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Predavanja, vježbe
Status predmeta	Izborni
Cilj predmeta	Detaljnije i svaobuhvatnije upoznavanje studenta sa običajima kao najprepoznatljivijim segmentom etnologije u Bosni i Hercegovini.
Sadržaj predmeta	Sadržaj predmeta čini raspon od definiranja običaja, njihove klasifikacije do njihovog opisa i tumačenja. Posebna pažnja posvetit će se kulturnohistorijskoj metodi kao ključnoj u komparativnom pristupu običajima. Predmet također treba da potakne na razmišljanje i traženje odgovora na pitanje da li su običaji samo onaj dio tradicije koji se isključivo vezuje za prošlost, ili se stvaraju i danas, te da li se i na koji način mogu pratiti promjene u običajnoj praksi i, naročito, ko su nosioci i primarni čuvari običaja u bosanskohercegovačkoj sredini.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Seminarski rad; završni pismeni i usmeni ispit
Literatura	<ol style="list-style-type: none"> 1. Istraživanje običaja – pojmovi i termini. Narodna umjetnost, Zagreb, 1987, br. 24, str.15 – 130 2. Snježana Zorić, Obred i običaj. Zavod za istraživanje folklor, Zagreb 1991. 3. Aiša Softić, Tragom narodnih običaja Bošnjaka. U: Antun Hangi, Život i običaji muslimana u Bosni i Hercegovini. Zemaljski muzej BiH, Sarajevo 2010. 4. Milovan Gavazzi, Godina dana hrvatskih narodnih običaja. Matica hrvatska, Zagreb 1988. 5. Radmila Kajmaković, Ženidbeni običaji kod Srba i Hrvata u Bosni i Hercegovini. Glasnik zemaljskog muzeja, n.s. Etnologija, sv.XVIII, 1963, str. 77 – 90. 6. Ista, Običaji prilikom smrti i sahrane kod Srba i Hrvata u istočnoj Hercegovini. Glasnik Zemaljskog muzeza, n.s., sv. XXIX, 1968, str.5 – 33. 7. Ista, Semberija. Etnološka monografija. Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s. Etnologija, sv. XXIX, 1974, str.5 – 122. 8. Ista, Tradicionalni narodni običaji dinarskog stanovništva u Površi i Rakitnom. Glasnik Zemaljskog muzeja, n.s, Etnologija, sv.XXXIV, 1979, str.105 – 120.

Naziv predmeta i kôd: IP TEORIJSKA SOCIOLOGIJA, FIL SOC 503
Semestar, broj sati i broj bodova: 3 (IX.) semestar, 2 sata predavanja i 2 sata vježbi, ECTS 5
Trajanje: jedan semestar
Tip kolegija: predavanja i vježbe
Status predmeta: izborni
<p>Cilj predmeta:</p> <p>upoznati studente sa osnovnim teorijskim postavkama u sociologiji, sa najznačajnijim teorijama i teoretičarima sociološke misli, kako klasičnih tako i savremenih socioloških teorija koje se bave promišljanjima različitih aspektata društva, kako u njegovom parcijalitetu, tako i u totalitetu.</p>
<p>Sadržaj predmeta:</p> <p>Sociologija kao teorijska znanost</p> <p>Savremeni značaj sociologije</p> <p>Teoretiziranje društvenih fenomena, procesa i odnosa i njihov značaj za empirijska istraživanja</p> <p>Odnos između klasičnih i savremenih socioloških teorija</p> <p>Sociologija kao pozitivna nauka</p>
Preduvjeti za upis predmeta: -
Način provjere znanja: parcijalni pismeni ispit i završni ispit na kraju semestra.
<p>Obavezna literatura:</p> <p>Supek, Rudi: Zanat sociologa.</p> <p>G. Ritzer: Savremena sociologijska teorija</p> <p>J. Habermas: Saznanje i interes</p> <p>N. Mouzelis: Sociologijska teorija - što je pošlo krivo?</p> <p>Dodatna literatura će se precizirati u sklopu rada sa studentima</p>

Naziv predmeta	ZAVRŠNI MAGISTARSKI RAD
Šifra predmeta	
Semestar	IV (X)
Broj sati	
Broj ECTS bodova	30
Trajanje	Jedan semestar
Tip kolegija	Seminar
Status predmeta	Obavezan
Cilj predmeta	Kroz odabir i obradu odabrane teme student treba da pokaže da je ovladao etnološkom terminologijom, metodologijom i tematikom.
Sadržaj predmeta	Intenzivan rad sa predmetnim nastavnikom na temi odabranoj za diplomski rad.
Preduvjeti za upis predmeta	Nema
Način provjere znanja	Pismeni završni diplomski rad i usmeno obrazloženje
Literatura	Po izboru studenta, uz konsultacije sa profesorom.